

JAAERVERSLAG

2020

MEET AT

**FRANS HALS
MUSEUM**

HAARLEM

FRANS HALS MUSEUM

Grote Markt 16
2011 RD Haarlem

Groot Heiligland 62
2011 ES Haarlem

Postbus 3365, 2001 DJ Haarlem
meet@franshalsmuseum.nl
www.franshalsmuseum.nl

INHOUDSOPGAVE

INHOUDSOPGAVE	3
BERICHT VAN DE DIRECTIE	5
BERICHT VAN DE RAAD VAN TOEZICHT	9
TENTOONSTELLINGEN	12
COLLECTIES	21
Aankopen	21
Schenken	22
Ingekomen langdurige bruiklenen	23
Restauraties en behandelingen	24
ONDERZOEK	26
Maarten van Heemskerck	26
Frans Hals	26
Lezingen en presentaties	27
Overige publicaties	27

PUBLIEK	28
Publiek	28
Doelgroepenbeleid	29
Marketing en communicatie	29
Media-aandacht	31
Educatie en publiek	32
Onderwijs	33
Primair onderwijs	34
Voortgezet onderwijs	34
Families	34
Publieksbegeleiding	35
 FONDSENWERVING EN RELATIEBEHEER	 37
Particuliere gevers	39
 PERSONEEL EN ORGANISATIE	 41
Bezetting	41
Bedrijfsvoering	43
 SAMENWERKINGSVERBANDEN	 44
Gezichten van Noord-Holland	44
Museum Beelden aan Zee	45
Cleeff	45
Educatie	45
Overige lokale samenwerkingen	45
Nationaal	46
Internationaal	46
 GOVERNANCE	 47
 VERENIGING VAN VRIENDEN VAN HET FRANS HALS MUSEUM	 51
 TOELICHTING BIJ DE SAMENGEVATTE JAARREKENING	 53
 FINANCIEEL VERSLAG	 54
Exploitatierekening 2020	56
Toelichting besteding gelden BankGiro Loterij	57
Toelichting Wet Normering Topinkomens	58

BERICHT VAN DE DIRECTIE

Bekeken vanuit de verre toekomst was 2020 een legendarisch jaar. Het jaar waarin een pandemie er wereldwijd voor zorgde dat we het maatschappelijk verkeer radicaal anders moesten inrichten en waarin we tot het inzicht kwamen dat het leven toch niet controleerbaar noch maakbaar was. Het was het jaar van 'schaken in het donker' en het jaar waarin musea in Nederland voor het eerst sinds de Tweede Wereldoorlog voor langere tijd de deuren sloten en tijdelijk 'spookhuizen van de kunst' werden.

Ook het Frans Hals Museum was in 2020 tijdens drie lockdowns in totaal 15 weken niet toegankelijk voor (fysieke) bezoekers. Een vreemdsoortig unicum, met op het eerste gezicht vooral kommer en kwel. Deuren bleven dicht, bezoekersaantallen kelderden, onderwijsprogramma's gingen niet door, tentoonstellingen werden uitgesteld, museumdocenten konden niet aan de slag, groepsactiviteiten moesten worden geannuleerd en de populaire workshopruimtes bleven gesloten. Het codewoord leek op alle fronten NIET.

Toch bleef de museummachine verder draaien en werd er zelfs – hoe onwerkelijk en onvoorspelbaar ook – aan de toekomst gewerkt. We maakten van die periodes bijvoorbeeld gebruik om publiek via online content te voorzien van zijn broodnodige shot kunst, om de geest te blijven verruimen en de kunstzin te blijven prikkelen tijdens de lockdowns. Potentiële bezoekers werden regelmatig aangezet hierbij ook zelf creatief aan de slag te gaan. We bundelden krachten met culturele en maatschappelijke partners om met zingevende activiteiten verschil te maken in coronatijd. Bewoners van de verzorgingstehuizen in Kennemerland kregen museaal leesvoer, medewerkers van het Spaarne Gasthuis werden via social media in het zonnetje gezet naast meer inhoudelijk gedreven acties als een podcast met de BankGiro Loterij en online kijkjes achter de schermen.

De tijdelijke heropening in juni was een grote opluchting. De terecht strenge veiligheidsmaatregelen vanuit de overheid vroegen om veel fysieke en menselijke aanpassingen in het museumparcours, maar het algehele gevoel was er één van vreugde en plezier. Het online kaartverkoopsysteem met tijdsloten werd opgetuigd, looproutes aangelegd, medewerkers bereidden zich voor op andere vormen van gastvrijheid. De heropeningscampagne Huis uit...Museum in! en een performance van Haarlems spoken word kunstenaar Joshua Baumgarten maakten van het herontsluiten van het museum een vreugdevolle aangelegenheid. In de rest van het jaar mochten we vervolgens helaas veel minder bezoekers ontvangen dan normaal. Door de (inter)nationale reisbeperkingen liep ook het aantal buitenlandse toeristen sterk terug. Maar gelukkig waren er toch nog ruim 41.000 bezoekers, veelal uit Nederland, die het museum wél bezochten, die bovendien zeer positief reageerden op de veilige en gastvrije ontvangst in ons coronaproof museum.

Corona vroeg veel flexibiliteit van onze medewerkers. Dagelijks werk moest door de coronaregels anders worden ingericht, mensen werkten zoveel mogelijk thuis en er was veel extra werk doordat we het museum anders moesten inrichten. De praktijk veranderde van dag tot dag en zowat elke twee weken werden nieuwe scenario's, draaiboeken en prognoses gemaakt. Het museumwerk leek af en toe op een nimmer ophoudende draaimolen. Dat gaf een flinke belasting voor onze toch al in aantal beperkte, maar zeer loyale medewerkers. Diezelfde aanhoudende souplesse kwam er van onze stakeholders: de overheden, fondsen, particuliere gevers en fans die ons bleven steunen en volgen, vaak met vernieuwde kracht in deze barre tijden.

Dankzij noodsteun van het Ministerie van OCW (via het Mondriaan Fonds) en van de gemeente Haarlem, die de bijdragen van het Rijk ruimhartig matchte, kon het museum in 2020 uit de rode cijfers blijven. Dat de gemeente hierin blijf gaf voor het cruciale belang van cultuur voor een vitale stad, ook al was die in winterslaap gehuld, is prijzenswaardig. Voor het Frans Hals Museum leverde de combinatie van noodsteun en het annuleren van veel activiteiten op dat het museum voor het eerst sinds jaren paradoxaal genoeg in de plus belandde. Een plus die in 2021 hard nodig zal zijn om de alweer extreem hoog oplopende tekorten te dekken. Want ook in 2021 zijn de musea, in elk geval tot eind voorjaar, beeldpaleizen die stil en leeg blijven en dus geen inkomsten genereren. Dat de nood hoog was, wist ook minister van Engelshoven die op werkbezoek kwam in het museum om persoonlijk te polsen hoe voormalige gemeentemusea omgingen met de crisis.

**“Want ook in 2021
zijn de musea,
in elk geval tot
eind voorjaar,
beeldpaleizen
die stil en leeg
blijven en dus
geen inkomsten
genereren”**

Die crisis trof het Frans Hals Museum midden in de maag. Het museum was de afgelopen jaren intern en financieel al erg verzwakt. Een externe en objectieve audit door bureau BMC uit 2019 bracht aan het licht dat het museum overpresteerde met minimale middelen, met relatief hoge eigen inkomsten en fondsenwerving en per bezoeker de helft van de overheidssubsidie van gebenchmarkte musea. Een museum dat al jaren op een streng dieet had geleefd maar toch nog uitmuntende prestaties afleverde. Voor u denkt: wat een gênante borstklopperij, dit is geen eigenwaan maar de conclusie van een externe partij die de financiële huishouding van het museum van voor tot achter en van onder tot boven heeft bestudeerd. Het museum ging dus al met een zeer zwakke resistentie de crisis in. In de hectiek van de eerste lockdown werden in dat licht, naast het managen van de implicaties van de wereldwijde crisis, ook nog drie zeer complexe financiële toekomstscenario's ontwikkeld in opdracht van de gemeente Haarlem, als stap in de moeizame weg naar een gezond museum.

Naast de vele onmogelijkheden, obstakels en beren op de weg, waren er ook mogelijkheden en kansen die we gretig hebben omarmd. De pandemie, en de daaraan gekoppelde ontoegankelijkheid van de kunst en het erfgoed die we als museum mogen beheren, lieten ons meer dan ooit beseffen dat 'toegankelijkheid' van kunst voor zoveel mogelijk mensen, ongeacht achtergrond, opleidingsniveau, leeftijd, gender, kleur en verdienvermogen, onze core business is. Vanuit die optiek werkte het museum – als partner van *Musea Bekennen Kleur* – op beleidsvlak aan inclusie. Arbeid die zich in de komende jaren zal vertalen in een museum dat op vlak van programma, partners, personeel en publiek beter is uitgerust om te reageren op en relevant te blijven in onze diverse maatschappij. Het doelgroepenbeleid is opnieuw vastgesteld en dankzij een gulle bijdrage van het Kickstart Cultuurfonds konden de educatieve ruimtes van het museum Studio H (achter de schermen) en Studio F (in de tentoonstellingsruimte van HOF) niet alleen coronaproof maar ook uitermate aantrekkelijk worden gemaakt. Nu nog een leeg Hollywood-decor, straks weer doe-ruimtes die gonzen van de creatieve bedrijvigheid. Ook het café van het museum kreeg een totale facelift en werd in warme sferen gehuld door onze nieuwe horecapartner Cleeff, die in volle coronatijd het positieve risico nam door in het museum een nieuwe onderneming te starten. We kunnen niet wachten op hun koffie en huisgemaakt gebak! Zoets voor na veel zuur.

2020 was voor het museum van Meester Hals ook een jaar van grote erkenning: het Ministerie van OCW selecteerde het Frans Hals Museum in partnership met het Amsterdam Museum als de vertegenwoordiger van de nieuwe regionale Basisinfrastructuur (BIS) 2021-24 – in de provincie Noord-Holland. Het museum geldt hiermee – eens te meer – als incontournable, essentieel voor de kunst en cultuur in Nederland. Een officieel stempel maar vooral ook de kans om samen met ons partnermuseum te werken aan een grootschalig vierjarig project waarin historische portretkunst gecombineerd wordt met hedendaagse beeldcultuur en waarmee 17de-eeuwse regenten hun 'pendant' vinden in 21ste-eeuwse burgers.

De coronatijd nodigt uit tot vele vergelijkingen en metaforen. Ik beperk me hier tot twee. Het jaar 2020 veranderde de realiteit van elke dag. Wij moesten daardoor avontuurlijk zijn maar wel behoedzaam. Beslissingen telkens weer bijstellen als de realiteit veranderde. Wendbaar zijn en reageren op voortschrijdende inzichten. Hetzelfde zijn maar telkens anders worden. Een beetje zoals de immer vrolijke en vriendelijke tekenfilmfiguur Barbapapa. Van vorm veranderen als de omstandigheden daarom vragen en toch dezelfde Barbapapa blijven. Vloeibaar maar met duidelijke contouren. Continu veranderend en vriendelijk reagerend op een omgeving en werkelijkheid die iedere dag weer onvoorspelbaar muteert. Maar dan wel Barbapapa in een onderzeeër. De periscoop doet het niet en de marconist is verdwenen. Ondanks dat varen we door. Navigeren op gevoel en verstand, naar nog onbekende wateren. En binnen is het knus en wordt er hard gewerkt. We sturen vreugdebommen naar boven en delen wat er te delen valt. Straks komt die onderzeeër weer aan land. En dan leven we nog steeds in een werkelijkheid die gedomineerd wordt door heel veel 'known unknowns'... Maar wel in een werkelijkheid boven water waarin de kunst meer dan ooit springlevend is en open en bloot getoond mag worden. En voor het museum hopelijk ook een tijd waarin er voldoende overheidssteun is om die kwikzilveren werkelijkheid aan te kunnen!

BERICHT VAN DE RAAD VAN TOEZICHT

Naar het schijnt heeft de Engelse koningin Elisabeth het jaar 2020 gekwalificeerd als een “Annus horribilis”. Wij zijn vrijwel allemaal in meer of mindere mate geconfronteerd met de zeer ernstige gevolgen van de pandemie. Het leed door ziekte en overlijden van dierbaren, de wachtlijsten in de overvolle ziekenhuizen en de economische neergang van veel ondernemingen, maakt 2020 tot een ellendig jaar dat in de recente geschiedenis zijn weerga niet kent. En dan hebben we het nog niet over de toegenomen eenzaamheid, de verveling en het gemiste onderwijs, waarvan de gevolgen nog lang merkbaar zullen blijven. Kan dit veelzeggende etiket van de Britse koningin ook worden geplakt op het afgelopen verslagjaar voor het Frans Hals Museum?

Met waardering heeft de Raad van Toezicht ('RvT') geconstateerd hoe de werknemers van het museum al terstond na de eerste lockdown, met flexibiliteit en blijk gevend van een groot verantwoordelijkheidsgevoel, de nieuwe manier van werken hebben opgepakt. De snelle omschakeling naar een kwalitatieve en veelzijdige online aanwezigheid van het Frans Hals Museum wekt bewondering en zal ook na het coronatijdperk een blijvende betekenis houden.

Het Frans Hals Museum was 2020 nu juist zo goed begonnen! In het voorafgaande jaar had het adviesbureau BMC, op gezamenlijk verzoek van de gemeente en het museum, een uitgebreid onderzoek verricht om tot een duurzame exploitatie te geraken. De BMC conclusies waren niet verrassend voor directie en RvT: het museum presteert goed, maar er is geen “vet meer op de botten” (met andere woorden: er kan niet verder bezuinigd worden en inkomsten uit fondsenwerving kunnen niet nog verder worden opgeschroefd) en het museum krijgt - zeker als je de getallen afzet tegen die van vergelijkbare musea - volstrekt onvoldoende subsidie van de gemeente. Dit terwijl de gemeente bij de verzelfstandiging van het museum in 2009 toch had laten vastleggen dat een gezonde subsidierelatie de basis voor die verzelfstandiging zou blijven.

Na kennisname van dat heldere BMC rapport heeft de gemeenteraad het museum gevraagd een aantal scenario's uit te werken, opdat College en de Raad zouden kunnen bepalen wat er in de toekomst met het Frans Hals Museum zou moeten en kunnen gebeuren.

En toen brak in het voorjaar de pandemie los en ging alles op slot. Inkomsten vielen weg en de benarde financiële situatie van het museum nam in alle hevigheid toe. Ook het Frans Hals Museum kwam daardoor bij de gemeente op de intensive care, maar er was al jaren sprake van "ernstig onderliggend lijden" dat voor de buitenwereld door de goede museale prestaties niet altijd zichtbaar was.

De directie is tijdens de eerste lockdown, die op 13 maart inging, hard aan de slag gegaan met onder andere de door de gemeenteraad gevraagde scenario's. Het opstellen en becijferen van verschillende toekomstplannen terwijl het museum in lockdown verkeerde, had iets onwerkelijks en de corona-effecten moesten worden uitgefilterd teneinde appels vooral met appels te kunnen vergelijken. De scenario's werden in nauw overleg met ambtenaren van de gemeente opgesteld. Vervolgens duurde het geruime tijd voor de gemeente het bureau Berenschot verzocht een second opinion over deze scenario's af te geven. Dat is inmiddels gebeurd, met dien verstande dat Berenschot wel commentaar leverde maar ervan heeft afgezien de scenario's als zodanig te beoordelen, daarbij verwijzend naar afzonderlijke rapporten die de staat en het verder beheer van de collectie alsmede van de gebouwen zouden beschrijven. Het museum heeft er echter al vele jaren bij de gemeente op aangedrongen om de beoogde duurzame exploitatie te zien in directe samenhang met een verantwoord beheer van haar eigendommen.

Gezien de al lang bestaande precare financiële positie van het museum houdt de Raad van Toezicht, en met name het Auditcomité uit haar midden, een strenge controle op het financiële reilen en zeilen van het Frans Hals Museum. Dat heeft ertoe geleid dat de RvT in 2018 aan het gemeentebestuur heeft laten weten de museale begroting voor het boekjaar 2019 niet te kunnen goedkeuren. Dit ondanks de prijzenswaardige inspanningen van de directie "het schip drijvende te houden" en de kosten te snoeien tot op het bot. Het boekjaar 2019 zou onherroepelijk tot een verlies leiden, omdat de bijdrage van de gemeente aan de exploitatie niet volstond voor een adequate bedrijfsvoering. Directie en RvT kwamen daarmee in de, vanuit governance-oogpunt zeer onwenselijke, situatie dat er uitgaven gedaan moesten worden waarvoor geen basis was in een goedgekeurde begroting. In overleg met de gemeente is toen tot het eerdergenoemde onderzoek door BMC besloten. Die financiële onzekerheid bleef ook in 2019 bestaan, zodat de begroting van het verslagjaar 2020 evenmin door de RvT kon worden goedgekeurd.

Die financiële onzekerheid maakt het buitengewoon ingewikkeld voor directie en het management team van het museum om de koers vast te houden. Wat is de boodschap voor de zo belangrijke groep van externe financiers? Wat vertellen we de werknemers die al zoveel jaren onzekerheid horen over hoe de toekomst van het Frans Hals eruit gaat zien? Het nog langer laten voortduren van deze energievretende onzekerheid acht de Raad van Toezicht onverantwoord.

Het museum ging eind mei weer open, waarbij alle veiligheidsmaatregelen in verband met corona in acht werden genomen. Maar helaas moest het museum later in het jaar opnieuw op slot toen de tweede golf zich aandeede. Dankzij de gewaardeerde additionele steun van zowel de Rijksoverheid als de gemeente heeft het museum in het verslagjaar het hoofd boven water weten te houden.

De Raad van Toezicht heeft in het verslagjaar haar taken vooral met digitale middelen verricht. Er waren, naast talrijke informele contacten, zes reguliere vergaderingen. Het Auditcomité hield zoals eerder gezegd, ook in 2020 de vinger nauw aan de financiële pols. Mogelijke ontwikkelingen met het "buurpand" De Egelantier vergden veel aandacht van de directie en een subcommissie uit de RvT.

Bij het schrijven van dit bericht begint de vaccinatiecampagne tegen het virus op stoom te komen en hopen we allen op een spoedige terugkeer naar het nu nog zo uitzonderlijk lijkende "normale" leven. Maar wij kijken met minstens zoveel verwachting uit naar een toekomst waarin ook het Frans Hals Museum weer normaal kan functioneren. Met realistische, marktconforme ondersteuning van de gemeente Haarlem en een duurzame exploitatie, kan deze kunstparel niet alleen schoonheid, verpozing en nieuwe inzichten bieden, maar zich ook verder ontwikkelen als speler van het formaat dat hoort bij een ambitieuze stad met gevoel voor maatschappelijke en economische waarden.

Wij danken iedereen die zich ondanks de moeilijke omstandigheden met hart en ziel voor ons museum is blijven inzetten, met name onze eigen medewerkers. Voor alle betrokkenen, maar vooral voor hen, is het zeer dringend gewenst, dat het museum eindelijk een helder financieel perspectief krijgt. Haarlem verdient het!

Frans Corpeleijn
Voorzitter Raad van Toezicht

TENTOON- STELLINGEN

HAARLEMSE HELDEN. ANDERE MEESTERS

Collectiepresentatie

Samenstellers: Antoon Erfteimeijer, Marrigje Rikken, Ann Demeester, Geert-Jan Davelaar, Meike Scholten

Frans Hals Museum, locatie Hof

8 maart 2019 t/m 2022

Het Frans Hals Museum draagt de naam van de beroemdste kunstenaar uit Haarlem, maar is meer dan Frans Hals alleen. De collectie omvat werken van een groot aantal 'andere meesters' uit de 16de- en 17de eeuw. In *Haarlemse Helden. Andere Meesters* worden juist deze 'helden' uit de eigen verzameling voor het voetlicht gebracht en op een eigentijdse manier gepresenteerd. De vraag hoe het komt dat een kunstenaar soms 'in' of 'uit' is, wordt belicht aan de hand van actuele thema's als gender, religie en migratie. De oude kunst

wordt gepresenteerd in combinatie met hedendaagse accenten, met name fotografie en videokunst, van onder andere Tracey Emin, Céline van Balen en Guido van der Werve. Door een transhistorische relatie te leggen tussen hedendaagse werken uit de collectie en de oude meesters, daagt het museum het publiek uit om anders te kijken en daardoor meer te zien.

In 2020 zijn er drie thematische wisselingen geweest, in januari, mei en september. Hierbij is

voornamelijk hedendaagse fotografie- en videokunst in een aantal zalen vervangen. Vanwege de komst van de bijzondere bruikleen *De Magere Compagnie* werd de tentoonstelling ook anders ingedeeld. Portretten van Frans Hals vonden in de Goudleerzaal een plek. Hedendaagse stillevens van Piet van Leeuwen en Shirana Shabazi zijn toegevoegd aan de zaal met 17de-eeuwse 'ontbijtjes' en de lichamelijkheid van de werken van klassieke goden door Goltzius worden nu benadrukt door de

presentatie met het videowerk *From A to B via C* van Alexandra Bachzetsis. In de eerste zaal is het thema 'afkomst en migratie' belicht aan de hand van portretten die gemaakt zijn door Koos Breukel en Roy Villevoeye op een gezamenlijke reis naar Nieuw-Guinea. Een regentenkamer is gewijd aan de presentatie van het portretteren

van (on)bekende vrouwen in oude- en hedendaagse kunst. En een hedendaags werk door Fiona Tan, waarin de kunstenaar hangend aan een rode tros ballonnen boven de boomtoppen zweeft, is toegevoegd aan de zaal met duinlandschappen. Bij de heropening van het museum na de eerste lockdown is, in een meer intensieve samenwerking

in de ruimte, bij het 18e-eeuwse poppenhuis van Sara Rothé een hedendaagse variant van Haarlemse kunstenaar Luuk Wilmering in bruikleen gepresenteerd. Met deze wisselingen is de vaste collectie oude en hedendaagse kunst ook het afgelopen jaar weer op een spannende en verrassende manier gepresenteerd.

De tentoonstelling *Haarlemse Helden. Andere Meesters* is mede mogelijk gemaakt door een bijdrage van het Mondriaan Fonds en het VSBfonds.

LUBAINA HIMID - THE GRAB TEST

Solotentoonstelling

Curator: Melanie Bühler

Frans Hals Museum, locatie Hal en Hof

16 november 2019 t/m 23 februari 2020

De Britse kunstenaar Lubaina Himid (Zanzibar, 1954) is een van de belangrijkste kunstenaars van dit moment. Himid was in de jaren '80 een centrale figuur binnen de 'British Black Arts Movement'. Deze kunstenaarsbeweging eiste meer zichtbaarheid en erkenning voor zwarte kunstenaars en de zwarte identiteit in het algemeen. In haar werk houdt Himid zich sindsdien met dit onderwerp bezig. Met schilderijen, collages, tekeningen en textielwerken stelt ze de onzichtbaarheid van zwarte mensen – in het bijzonder vrouwen – binnen de westerse cultuur ter discussie. Haar werk stelt kritische vragen bij geschiedschrijving en machtsrelaties, vaak door het belichten van mensen die zich doorgaans in de marge bevinden. Hoe en wanneer behoort men tot een gemeenschap en hoe weerspiegelt zich dit in de 'officiële cultuur' van een gemeenschap?

Welke verhalen vertellen we onszelf over nationaal erfgoed? En wie of wat wordt erbuiten gelaten?

The Grab Test, te zien in locatie Hal, was Lubaina Himids eerste solotentoonstelling in Nederland waarbij zowel nieuw als bestaand werk was samengebracht. *The Grab Test* is de titel van de gehele tentoonstelling, maar ook van het werk dat Himid speciaal voor het Frans Hals Museum maakte: een monumentaal werk van beschilderde Nederlandse waxstoffen. Himid maakte dit werk in dialoog met 17e-eeuwse damasten uit de collectie van het Frans Hals Museum (te zien in locatie Hof). Waar de wit in wit gewoven damasten voorzien zijn van motieven en ontwerpen die refereren aan de rijkdom en de culturele beeldvorming uit de 17e eeuw, handelen Himids motieven over de schoonheid en de rijkdom

van de dagelijkse ervaringen van de vrouwen die de Nederlandse waxstoffen kopen en dragen.

Himid verhuisde als baby van vier maanden met haar moeder, die als textielontwerpster werkte, naar het Verenigd Koninkrijk. Momenteel is ze gevestigd in Preston in Noord-Engeland, waar ze hoogleraar hedendaagse kunst is aan de Universiteit van Central Lancashire. In 2017 won Himid de Turner Prize, een van de meest prestigieuze prijzen voor hedendaagse kunst. In de afgelopen dertig jaar heeft Himid diverse tentoonstellingen gehad, zowel in Groot-Brittannië als daarbuiten.

De tentoonstelling is mede mogelijk gemaakt door het Mondriaan Fonds, Stichting Ammodo en Vereniging van Vrienden van het Frans Hals Museum.

MARIANNA SIMNETT – MY BROKEN ANIMAL

Solotentoonstelling

Curator: Melanie Bühler

Frans Hals Museum, locatie Hal

16 november 2019 t/m 23 februari 2020

My Broken Animal toonde een installatie, sculpturen en nieuwe en bestaande films van kunstenaar Marianna Simnett (Verenigd Koninkrijk, 1986). In haar werk staan het lichaam en de mogelijkheid tot transformatie daarvan centraal. Simnetts lichamen zijn mutanten en hybriden die een gevaarlijk spel spelen en daarbij dodelijke grenzen opzoeken. Ze vallen flauw, worden aan medische procedures onderworpen, ze gaan dood en komen opnieuw tot leven. Onbevreesd en ruw durft Simnett te kijken naar delen van ons die normaal gesproken verborgen blijven.

My Broken Animal negeert daarbij de tegenstellingen die onze waarneming van lichamen

structureren: mannelijk versus vrouwelijk, ziek versus gezond, dier versus mens. Simnett maakt gebruik van de traditie van sprookjes, mythes en haar eigenzinnige manier van storytelling om conventies over gender, soorten en onze relatie tot anderen open te breken: ze beschouwt ze niet als een gegeven maar als iets wat telkens opnieuw uitgezocht moet worden.

In de tentoonstelling waren naast de beklemmende installatie *Faint With Light* uit 2016 twee films prominent aanwezig: *The Needle and the Larynx* (2016) en *The Bird Game* (2019). Die laatste film, die ook door het museum werd aangekocht, maakte Marianna Simnett speciaal voor de presentatie in het Frans Hals Museum. Daarnaast omvatte *My Broken Animal* drie nieuwe sculpturale werken, waarvan

Simnett er twee speciaal voor de tentoonstelling in het Frans Hals Museum maakte.

Simnetts eerste solotentoonstelling in Nederland heeft voor het eerst sculptuur, film en een installatie bijeengebracht: daarmee vond de unieke belevingswereld van de kunstenaar een veelzijdige uitdrukking in nieuwe vormen en verschillende media. Eerder had Simnett solotentoonstellingen bij o.a. Kunsthalle Zürich (2019), New Museum, New York (2018) en Museum für Moderne Kunst, Frankfurt (2018). In 2014-2015 won ze de Jerwood/FVU Award en in 2017 stond ze op de shortlist voor de Jarman Award. In 2013 behaalde ze haar MA aan de Slade School of Art.

De tentoonstelling is mede mogelijk gemaakt door het Mondriaan Fonds, Outset Netherlands, Stichting Ammodo en Vereniging van Vrienden van het Frans Hals Museum.

GEERTGEN TOT SINT JANS

Presentatie

Samenstellers: Marrigje Rikken, Aart van der Kuijl

Frans Hals Museum, locatie Hof

3 december 2019 t/m 3 februari 2020

De schilder Geertgen tot Jans (Leiden (?) 1455/65 – Haarlem 1485/95) wordt gezien als een van de vroegste en meest mysterieuze Haarlemse kunstenaars. Daarom mocht hij, hoewel het Frans Hals Museum zelf geen werken van hem in de collectie heeft, niet ontbreken in de presentatie *Haarlemse Helden. Andere Meesters*. Tegenwoordig zijn er twaalf schilderijen van Geertgen tot Sint Jans bekend. Geen van alle is normaliter in Haarlem te zien. Door de bijzondere bruikleen van het schilderij *De aanbidding van de koningen* van het Rijksmuseum, kon Geertgen tijdelijk toch worden getoond in het museum. Rondom *De aanbidding van de koningen* is een kleine presentatie samengesteld

die licht werpt op het mysterie rond Geertgen. Vanwege de uitzonderlijke kwaliteit van zijn werk, wordt Geertgen tot Sint Jans gezien als de grondlegger van de Noord-Nederlandse schilderkunst. Zijn afkomst is echter niet helemaal duidelijk. Werd hij, zoals Karel van Mander beweert, wel in Haarlem geboren? Of toch elders? En maakt dit uit voor hoe hij tegenwoordig wordt gezien? Geertgen leefde bij de Jansheren, de monniken van het Sint-Jansklooster in Haarlem, waar hij vroeg stierf en is begraven. Hij zou een leerling zijn geweest van de Haarlemse kunstenaar Albert van Ouwater (c. 1400/20 -1475/95), een van de eerste Hollandse olieverfschilders. *De aanbidding van*

de koningen is een van de weinige schilderijen in Nederland die in het atelier van Geertgen tot Sint Jans is ontstaan.

In de presentatie zijn naast het schilderij ook het *Schilder-boeck* van Karel van Mander uit 1604 en het dodenboek van de Sint Janskerk, beide bruiklenen van het Noord-Hollands archief, gepresenteerd. In beide objecten zijn vroege vermeldingen van Geertgen te vinden. Net voor de presentatie verscheen de nieuwe monografie van Aart van der Kuijl: *Geertgen tot Sint Jans – Het mirakel van Haarlem*. Ook deze werd getoond. Aart van der Kuijl gaf bovendien een lezing tijdens de presentatie over Geertgen.

BEELDMACHT

Groepstentoonstelling

Curator: Melanie Bühler

Frans Hals Museum, locatie Hal

6 maart 2020 t/m 20 september 2020

Beeldmacht onderzocht de rol van kunst in de huidige beeldcultuur. We leven in een zogenaamde 'plaatjesmaatschappij', met razendsnelle ontwikkelingen op het gebied van sociale media en wereldwijd toenemende sociale onrust. In de tentoonstelling was werk samengebracht van twintig internationale kunstenaars, die een kritische houding aannemen tegenover de kunstwereld. De kunstwerken laten nieuwe vormen zien waarop kunstenaars de gevestigde orde bevragen.

De tentoonstelling bestond uit twee delen, die op verschillende verdiepingen in Hal werden getoond. Op de begane grond gingen de werken over de invloed van het internet op kunst. Op de eerste en tweede verdieping werd ingezoomd op kunst als handelswaar in een geglobaliseerd kapitalistisch systeem. Ook werd de vraag gesteld welke invloed dit systeem heeft op kunst en op de samenleving. Daarnaast liet dit tweede deel zien hoe de huidige protestcultuur kunst beïnvloedt, en vice versa.

Onderdeel van de tentoonstelling was een zijprogramma in samenwerking en met steun van, de Gerrit de Gerrit Rietveld Academie en Goethe-Institut Nederland. In het kader van deze samenwerking is er een speciale website met een bijbehorend online programma van

performances en lezingen ontwikkeld: theartofcritique.rietveldacademie.nl

Beeldmacht is als tentoonstelling onderdeel van het project *Kunst van Kritiek*, dat in het teken staat van 'institutionele kritiek'. Deze stroming binnen de hedendaagse kunst kende zijn hoogtepunten eind jaren 60 en eind jaren 80 van de vorige eeuw. Centraal in deze stroming staat de onderzoekende en kritische blik van kunstenaars op het systeem van de kunstwereld, zoals musea, galeries, kunstbeurzen en tentoonstellingen. De aanleiding voor dit onderwerp vormen werken van Sarah Lucas, Andrea Fraser en Tracey Emin uit de vaste collectie van het Frans Hals Museum.

Kunst van Kritiek onderzoekt de rol van kritiek en debat in de huidige beeldcultuur. Dit in een tijd waar heftig commentaar op de status quo uit verschillende hoeken van de samenleving komt. Van gele hesjes, Brexit en boze boeren, #MeToo en Extinction Rebellion. Ook eerdere uitingen van de kunststroming 'institutionele krtiek' ontstonden

in een tijd van maatschappelijke onrust: eind '60 en '80.

Met werk van Bruno Zhu, Louise Ashcroft, Gina Beavers, Tony Cokes, Tracey Emin, FLAME, Sylvie Fleury, Andrea Fraser, Florence Jung, Sarah Lucas, Marlon Mullen, Ima-Abasi Okon, Jaakko Pallasvuori, Heji Shin, Cole Speck & Beau Dick, Tenant of Culture, Betty Tompkins, Nora Turato, Christine Wang en Dena Yago.

Louise Ashcroft, Dena Yago, Nora Turato en Bruno Zhu maakten, speciaal voor de tentoonstelling, nieuw werk dat is aangekocht voor de vaste collectie van het Frans Hals Museum.

De tentoonstelling *Beeldmacht* is mede mogelijk gemaakt door de BankGiro Loterij, Fonds 21, het Mondriaan Fonds en de Vereniging van Vrienden van het Frans Hals Museum.

MAG HET OOK MOOI ZIJN?

Groepstentoonstelling

Curator: Antoon Erftemeijer

Frans Hals Museum, locatie Hal

10 oktober 2020 t/m 30 mei 2021

Moet je als kunstenaar altijd maar vernieuwen en mee met de laatste kunststroming? Of kun je ook trouw blijven aan traditie en ambacht? Dat is de vraag die conservator moderne kunst Antoon Erftemeijer centraal stelt in *Mag het ook mooi zijn? Haarlemse impressionisten en realisten*. Hiervoor bracht hij werk samen van 25 Haarlemse kunstenaars. Voor Kees Verwey, Jacobus van Looy, Otto B. de Kat, Coba Ritsema, Jaap Ploos van Amstel en vele andere Haarlemse schilders was het begin 20ste eeuw helder: kunst moest gewoon mooi zijn om naar te kijken. En hoewel de tijdgeest alle ruimte gaf voor experiment, bleven zij bewust 'conservatief' schilderen in de traditie van het impressionisme en realisme van de late 19de eeuw. Of, zoals Kees Verwey zei: "*Kijken is*

beleven, en om de belevenis is het mij te doen". Een kijkervaring, een belevenis dat is de tentoonstelling *Mag het ook mooi zijn?* dan ook zeker.

Een groot deel van de schilderijen uit de tentoonstelling is afkomstig uit de eigen museumcollectie. Sommige werken zijn tientallen jaren niet te zien geweest en speciaal voor deze gelegenheid schoongemaakt en gerestaureerd. *Mag het ook mooi zijn?* is Erftemeijers afscheidstentoonstelling. Hij ging eind 2020 met pensioen. Naar aanleiding van de tentoonstelling bracht Floris Ploos van Amstel, vormgever en zoon van deelnemend kunstenaar Jaap Ploos van Amstel, een fraaie en handzame uitgave uit. De publicatie bevat een essay van de hand van

conservator Antoon Erftemeijer, zestig kleurenafbeeldingen van geëxposeerde werken en beknopte biografische schetsen van de 25 getoonde kunstenaars. Caspar Stalenhoef maakte samen met de conservator een podcast over de kunst en kunstenaars uit de tentoonstelling. De heren gaan in gesprek over de opkomst en ondergang van het impressionisme en realisme, en hoe Haarlemse schilders hier mee om gingen. Daarnaast worden op vijf plekken in de tentoonstelling twee werken vergeleken en wordt de vraag besproken welke keuze de schilder maakte: vasthouden aan het impressionisme of realisme, of mee met het modernisme. De podcast is te beluisteren via franshalsmuseum.nl of in de populaire podcasts apps.

De tentoonstelling *Mag het ook mooi zijn?* is mede mogelijk gemaakt door de BankGiro Loterij. De restauratie van de werken uit de collectie ten behoeve van deze tentoonstelling is mogelijk gemaakt door steun van de Vereniging van Vrienden van het Frans Hals Museum.

FRANS HALS - ALLE SCHUTTERSSTUKKEN

Presentatie

Frans Hals Museum, locatie Hof
18 september 2020 t/m 2022

Dankzij een bijzondere bruikleen van het Rijksmuseum, zijn vanaf 2020 twee jaar lang álle schuttersstukken van Frans Hals te zien in het Frans Hals Museum. Frans Hals schilderde tussen 1616 en 1639 maar liefst zes groepsportretten van schutters. In 1633 kreeg hij de bijzondere opdracht om een groepsportret te maken van de leden van de schutterij van de nieuwe Amsterdamse stadswijk elf. Het is in die tijd hoogst ongebruikelijk om zo'n opdracht te gunnen aan een schilder van buiten de eigen stad. Drie jaar later is het werk nog steeds niet af en besloten de schutters uiteindelijk het werk af te laten maken door een Amsterdamse schilder én lid van de eigen compagnie: Pieter Codde. Codde had op dat moment nog nooit een schuttersstuk gemaakt en

schilderde gewoonlijk heel fijntjes op klein formaat. Voor *Schutters van wijk XI onder leiding van kapitein Reynier Reael*, tegenwoordig beter bekend als *De Magere Compagnie* probeerde hij de losse stijl van Hals zo goed mogelijk na te bootsen. Hierdoor bestaat tegenwoordig nog steeds discussie over welk deel van het schilderij door Codde en welk deel door Hals is gemaakt.

Door Hals' losse penseelstreek en de bijzonder levendige composities, zijn zijn schuttersstukken een waar lust voor het oog. Vijf groepsportretten van Haarlemse schutters behoren sinds jaar en dag tot de collectie van het Frans Hals Museum. *De Magere Compagnie* is het enige schuttersstuk van Hals dat in opdracht van de stad

Amsterdam is geschilderd, en hangt derhalve normaal gesproken naast Rembrandts beroemde schuttersstuk *De Nachtwacht* in het Rijksmuseum. Vanwege de restauratiewerkzaamheden aan dit laatstgenoemde werk ontstond de kans om *De Magere Compagnie* tijdelijk in het Frans Hals Museum te tonen. Voor het eerst in meer dan dertig jaar zijn deze meesterwerken van Hals weer bij elkaar te zien. De schuttersstukken worden in chronologische volgorde gepresenteerd. Ook is er een infographic met tijdlijn en illustraties op schuttersstuk-formaat gemaakt, waarin veel te ontdekken valt over de achtergrond en context van de schuttersstukken. Frans Hals - Alle schuttersstukken is onderdeel van *Haarlemse Helden. Andere meesters.*

De tentoonstelling Frans Hals - Alle schuttersstukken is mede mogelijk gemaakt door een bijdrage van het VSBfonds, het Mondriaanfonds en een bijdrage van één van onze Beminnaers.

MUSEUM IN BLOEI - HERFSTEDITIE

Presentatie

Frans Hals Museum, locatie Hof

24 oktober 2020 t/m 6 december 2020

De jaarlijkse tentoonstelling *Museum in Bloei* is niet meer weg te denken uit het museum. In het voorjaar van 1989 startte een enthousiaste groep vrijwilligers van de Vrienden van het Frans Hals Museum met het maken van bijzondere boeketten op zaal.

Het project is nu al meer dan dertig jaar een succes!

In deze speciale herfsteditie presenteerde het Vip's team van de Vrienden, onder leiding van Vibeke Struben, hun composities van herfsttakken en zijden bloemen.

Aansluitend waren de verse creaties van de Haarlemse bloemkunstenaar Paul Wijkmeijer en zijn team van bloemenatelier Klavertje Vijf te bewonderen.

De herfsteditie van *Museum in Bloei* is mede mogelijk gemaakt door de BankGiro Loterij, bloemenatelier Klavertje Vijf, Henry Dean, Jasmijn Bloembinders, Rebup en de Vrienden van het Frans Hals Museum.

“Wat een kadootje zeg, die prachtige bloemarrangementen op de zalen. Dat maakt een bezoek wel extra bijzonder nu!!”

Bezoeker Museum in Bloei.

UNLOCKED/RECONNECTED

Het (gedeeltelijke) einde van de eerste culturele lockdown werd in het Frans Hals Museum gemarkeerd door deelname aan de open-source tentoonstelling *Unlocked/Reconnected*. Samen met een groot aantal andere musea, galleries en andere kunstinstituten in Nederland, vierde het museum de heropenstelling van ons culturele '(t) huis' met een of meerdere werken uit eigen collectie. De gekozen werken gingen in op de noties 'huis' en 'thuis', begrippen die tijdens de coronapandemie een andere lading kregen.

In de entree van Hof werd een foto uit het *Project in het Frans Halsmuseum I* van de van oorsprong Haarlemse Pink de Thierry getoond. Zij wandelde in 1989 voor de performance *Standing Stone* met haar partner en dochter vanuit Amsterdam naar Zandvoort. Onderweg dineerden en overnachtten ze in het Frans Hals Museum. Het museum kreeg daarmee tijdelijk het karakter van een verblijfspark, een 'thuis'. In Hal werd een selectie uit het fotoboek *Luuk Wilmering The story of my*

life (2003) van Haarlemmer Luuk Wilmering getoond. Op de foto is de kunstenaar in de beslotenheid van zijn studio te zien. Starend naar buiten. Een schreeuw slakend zonder dat iemand hem hoort. Je bewust afsluiten van de buitenwereld en 'stille' tijd creëren om te denken of te maken, wordt traditioneel geassocieerd met het kunstenaarsatelier. Het virus dwong ons het afgelopen jaar echter allemaal tot stilstand, isolement of in elk geval tot onvrijwillig binnenblijven.

PRONKPOPPENHUIS IN DE SCHIJNWERPERS

Presentatie

Frans Hals Museum, locatie Hof

Vanaf juli 2020

In het jaar dat mensen door corona veel meer tijd in de eigen woning besteedden, kon het Frans Hals Museum het pronkpoppenhuis te vernieuwen op het gebied van toegankelijkheid, verlichting en publieksbegeleiding. De doelstelling? Dit topstuk uit de collectie van het Frans Hals Museum beter toegankelijk maken en behouden voor de toekomst. Het pronkpoppenhuis is een publiekslieveling in het Frans Hals Museum. Het was eigendom van de Amsterdamse koopmansvrouw Sara Rothé (1699-1751), die een buiten had aan het Spaarne bij Haarlem. Het is één van de zes bewaard gebleven 17de- en 18de-eeuwse poppenhuizen, die te vinden zijn in Nederlandse openbare collecties. Het Poppenhuis heeft twaalf kamers en bijna duizend voorwerpen. Het is daarom een zeer waardevol stuk in de collectie.

Het museum kreeg het poppenhuis in 1953 in bruikleen. In 1958, het jaar waarin Vereniging Rembrandt 75 jaar bestond, ondersteunde Vereniging Rembrandt de aankoop ervan door het museum. Dankzij een schenking van Vereniging Rembrandt en Turing Foundation in het kader van 'De kracht van onze Nederlandse Collecties', kon de vernieuwing van het pronkpoppenhuis van Sara Rothé in 2020 worden gerealiseerd.

Om de informatie voor publiek beter toegankelijk te maken is er in samenwerking met het Haarlemse Perspekt Studios een nieuwe trap met balustrade geïnstalleerd. Door deze nieuwe constructie kan iedereen – groot en klein – de interieurs beter bekijken. De informatie over het poppenhuis is flink uitgebreid dankzij een nieuw informatiepaneel (met een uitsnede van het portret van Sara

Rothé), een video met detailfoto's die wijst op bijzondere details in de kamertjes en een betere zichtbaarheid van de audiotrack. Het poppenhuis is een grote hit onder gezinnen. Daarom is er op kinderhoogte ook een paneel met verschillende kijkvragen toegevoegd aan de nieuwe stellage.

Het poppenhuis zelf was in 1992-1994 voor het laatst grondig aangepakt. Dankzij een nieuw frame zijn nu de kamers en verlichting beter toegankelijk. De verlichting van de kamers is vervangen door ledstrips en ledspots, die het interieur beter zichtbaar maken voor bezoekers. Ook geeft led-verlichting minder warmte en Lux (lichtwaarde) af. Dit is beter voor het behoud van het poppenhuis, omdat het interieur hierdoor minder degradeert en verkleurt.

Gerealiseerd met een bijdrage uit 'De kracht van onze Nederlandse Collecties' door Turing Foundation en Vereniging Rembrandt

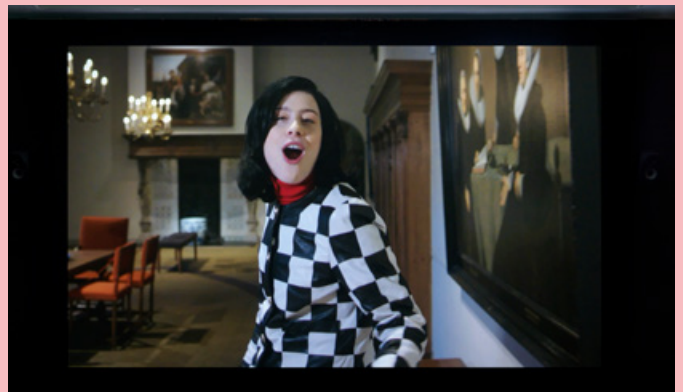
COLLECTIES

AANKOPEN

Dankzij een genereuze bijdrage van het Mondriaan Fonds en de Vereniging van Vrienden van het Frans Hals Museum heeft het Frans Hals Museum in 2020 de collectie kunnen verrijken met verschillende hedendaagse kunstwerken.

Van Pauline Curnier Jardin is de video *Qu'un sang impur* (2019) aangekocht, in co-acquisitie met het Centraal Museum Utrecht. Voor dit werk selecteerde Curnier Jardin samen met kunsthistoricus Marguerite Vappereau teksten en werken uit het oeuvre van Jean Genet, een Franse dichter, schrijver en activist. Met name raakten ze geïnspireerd door Genets film *Un Chant D'Amour* uit 1950. In de film van Genet zijn jonge, mannelijke gevangenen te zien, die erotisch met elkaar communiceren door een gaatje in de muur. Ondertussen worden ze bekeken door een cipier via een klikraampje. In *Qu'un sang impur* vervangt Curnier Jardin de jonge mannen door vrouwen van middelbare of bejaarde leeftijd die de menopauze hebben doorstaan. Deze vrouwen, die niet meer menstrueren en daardoor niet meer vruchtbaar zijn, worden door de hedendaagse samenleving afgeschreven en niet meer gezien als seksueel wezen. Curnier Jardin geeft de vrouwen hun macht terug: zo bloeden de vrouwen letterlijk weer: een verwijzing naar zowel vruchtbaarheid als bloeddorstige moord.

Ook van Louise Ashcroft werd een video verworven, het werk *Dead Relevant* (2020). Zij maakte deze video-animatie speciaal voor de tentoonstelling *Beeldmacht*. De website van het Frans Hals Museum vormt het uitgangspunt van een absurdistisch verhaal rondom de 'bewoners' van het museum: de kunstwerken. Want, hoe ziet hun bestaan eruit wanneer ze als afbeeldingen rondzwerven op het internet? Door

afbeeldingen van de museumwebsite schaamteloos te bewerken, knippen, verdubbelen, etc, worden eeuwenoude kunstwerken opeens actief onderdeel van de hedendaagse internetcultuur; de esthetiek van Ashcroft doet met name denken aan online memes. Op humoristische wijze roept *Dead Relevant* vragen op over beeldrechten, het vermogen van musea om de erfenis van de kunstwerken veilig te stellen, en de rol van kunstwerken binnen een bredere beeldcultuur. Ashcroft laat de beschouwer stilstaan bij de eindeloze nieuwe associaties, betekenissen en vraagstukken die horen bij een post-internet cultuur.

Eveneens voor *Beeldmacht* maakte Dena Yago de muurtekening *Ear Seed* (2020), die als producerende aankoop voor het museum is verworven. Deze

muurtekening heeft betrekking tot wat de kunstenaar "the museum as content farm" noemt: het feit dat musea en tentoonstellingen door sommige bezoekers puur en alleen als selfie-achtergrond gebruikt worden. Muurtekeningen doen het bijzonder goed als decor voor selfies.

Voor de tentoonstelling *Beeldmacht* zijn eveneens twee nieuwe werken verworven die kunstenaar Bruno Zhu uitbracht onder de naam *A Maior*, tevens de naam van de Portugese winkel in huishoudartikelen van zijn ouders. De werken bestaan uit gestapelde opbergdozen die afkomstig zijn uit deze winkel. Door de tijd heen is het materiaal van de dozen zichtbaar verkleurd door voortdurende blootstelling aan daglicht in de etalages, waardoor ze uit de handel werden gehaald. Niet verkoopbaar door hun voorkomen maar te functioneel om weg te gooien. De dubieuze toestand waarin de dozen zich nu bevinden is interessant voor Bruno Zhu, die vaker met zijn kunst de veranderlijke verhoudingen tussen mensen en objecten aan de kaak stelt. Door de aankoop van de werken is een nieuwe laag van betekenis ontstaan: wat betekent het dat deze objecten en hun geschiedenis onderdeel zijn geworden van een museale collectie? Zo starten de werken een discussie over verschillende waarderingssystemen: rondom kunst, hedendaagse gebruiksvoorwerpen en afval.

OVERZICHT HEDENDAAGSE AANKOPEN:

- Louise Ashcroft, *Dead Relevant*, 2020. Video, animatie
- Pauline Curnier Jardin, *Qu'un sang impur*, 2019. HD Video. Gezamenlijke aankoop met Centraal Museum Utrecht.
- Dena Yago, *Ear Seed*, 2020. Muurtekening, houtskool, stoepkrijt.
- Bruno Zhu, *A Maior, Sunkissed Stack (Blue Hologram Fade)*, 2020. Karton, digitale print
- Bruno Zhu, *A Maior, Sunkissed Stack (Green Fade)*, 2020. Karton, digitale print

SCHENKINGEN

De Stichting Marinus Fuit schonk maar liefst veertien werken aan het Frans Hals Museum. Deze omvangrijke schenking biedt, samen met de werken van Fuit die al in de collectie van het museum aanwezig waren, een representatief overzicht van het werk van deze kunstenaar. Ook schonk Frank van Hemert een van zijn schilderijen aan het museum. Daarnaast ontving het museum een schilderij van Coba Ritsema uit de Achmea Kunstcollectie. Het werk heeft een kleine behandeling door onze restauratoren ondergaan en was te zien in de tentoonstelling *Mag het ook mooi zijn?* Een lenticular print foto van Melanie Gilligan werd geschonken door Galerie Max Mayer. Het Frans Hals Museum is alle schenkers zeer erkentelijk.

OVERZICHT SCHENKINGEN MODERNE EN HEDENDAAGSE KUNST:

- Marinus Fuit, *Bolwerk met zee-kijkers*, 1973. Aquarel op papier. Schenking Stichting Marinus Fuit.
- Marinus Fuit, *Blauwwitte ballonnen gezien vanuit interieur*, 1990. Idem
- Marinus Fuit, *Huis (Gerrit) Achterberg (1905-1962)*, 1993. Idem
- Marinus Fuit, *Object in interieur aan water*, 1991. Idem
- Marinus Fuit, *Muurtje tegen plankier*, 1996. Idem
- Marinus Fuit, *Industriële objecten in kuststrook*, 1999. Idem
- Marinus Fuit, *Maison d'Essence*, 2002. Idem
- Marinus Fuit, *Oorlogsgewonde kijkt uit over zee*, 2008. Idem
- Marinus Fuit, *Atlete in startblok*, 2009. Idem
- Marinus Fuit, *Koptekening aan de wandel*, 2010. Idem
- Marinus Fuit, *Claude Debussy aan zee*, 2012. Idem
- Marinus Fuit, *Aphrodite van Capua*, 2014. Idem
- Marinus Fuit, *Afzuigapparaat*, 2015. Idem
- Marinus Fuit, *Oorlogsobject aan zee*, 1982. Idem
- Melanie Gilligan, *Geen titel / No title*, 2014. Lenticular print fotografie. Schenking van Galerie Max Mayer.
- Frank van Hemert, *Healing Me / Healing You*, 2013. Schilderij, olieverf op doek. Schenking van de kunstenaar
- Coba Ritsema, *Stilleven met roze parasol*, z.j. Schilderij, olieverf op doek. Schenking Achmea Kunstcollectie

INGEKOMEN LANGDURIGE BRUIKLENEN

Ook door langdurige bruiklenen kon het Frans Hals Museum de collectie weer verder verrijken. Vijf hedendaagse werken van Anna Barham, Maria Barnas en Kasper Bosmans kwamen in langdurig bruikleen van een particuliere collectie. Een schilderij van George Hendrik Breitner is door het KMSKA in Antwerpen in bruikleen gegeven voor de duur van hun verbouwing. Drie oude meesterwerken zijn als langdurig bruikleen aan de collectie toegevoegd. Het Rijksmuseum Amsterdam gaf het topstuk van Frans Hals en Pieter Codde, bekend als *De Magere Compagnie* in bruikleen van collectie Pieter en Marieke Sanders tot in 2022, wat mogelijk is door de restauratie van *De Nachtwacht*. Hiermee zijn voor het eerst in meer dan dertig jaar weer alle schuttersstukken van Frans Hals in één zaal te zien. Een prachtig ontbijtje van Pieter Claesz werd door particulieren in bruikleen gegeven en schittert in de stillevenzaal. Een schilderij van Cornelis Cornelisz van Haarlem met de Madonna en kind zal na behandeling door de restauratoren op zaal worden getoond. Wij zijn alle bruikleengevers zeer erkentelijk.

OVERZICHT MODERNE EN HEDENDAAGSE COLLECTIEBRUIKLENEN:

- Anna Barham, *Move_squid eye_flash*, 2014. UV print op regenboog hologrampapier. In bruikleen van particuliere collectie
- Maria Barnas, *Then, Then*, 2014. Digitale video. Idem

- Maria Barnas, *Turning Corners*, 2018. Glas. Idem
- Kasper Bosmans, *Smoke-Kaneel*, 2013. Katoen. Mdf board en rook. Idem
- Kasper Bosmans, *Smoke- Lady Joss Sticks Pink*, 2013. Katoen. Mdf board; rook. Idem
- George Hendrik Breitner, *Avond op de Dam in Amsterdam*, 1890. Olieverf op doek. In bruikleen van KMSKA, Antwerpen

OVERZICHT OUDE KUNST COLLECTIEBRUIKLENEN:

- Frans Hals en Pieter Codde, *Schutters van wijk XI onder leiding van kapitein Reynier Reael*, bekend als *De magere compagnie*, 1637, olieverf op doek. In bruikleen van Rijksmuseum Amsterdam.
- Pieter Claesz, *Een Ontbijtje: diverse kazen in een mand met een Wanli schaal met boter, haring en een broodje met een mes op tinnen borden, bosuitjes, een bierglas, tabak in een gedraaid papiertje en een servet op een gedekte tafel*, 1625. Olieverf op paneel. In bruikleen van particuliere collectie.
- Cornelis Cornelisz van Haarlem, *Madonna en kind*, ca. 1592. Olieverf op doek. In bruikleen van particuliere collectie.

RETOUR LANDURIG BRUIKLENEN

Zes 18de/19de-eeuwse zilveren objecten zijn retour gegaan naar de Evangelisch Lutherse Gemeente in Haarlem. Daarnaast zijn twee oude-kunst-schilderijen retour gegaan. Een werk van Jan Mostaert ging retour naar het Rijksmuseum en een werk van Goltzius ging retour naar de particuliere bruikleengever.

OVERZICHT COLLECTIEBRUIKLENEN

RETOUR EIGENAAR:

- Jan Mostaert, *De bewening van Christus*, 1500/50. Olieverf op paneel. Retour naar Rijksmuseum Amsterdam
- Hendrick Goltzius, *Venus en Adonis*, ca. 1600. Olieverf op paneel. Retour naar particuliere bruikleengever.
- Diederik Wilhelm Rethmeyer, *Avondmaalbroodschaal*, 1791. Zilver. Retour naar Evangelisch Lutherse Gemeente, Haarlem
- Anoniem Amsterdam, *Avondmaalskan met deksel*, 1838. Idem
- Anoniem Amsterdam, *Avondmaalskan met deksel*, 1795/1800. Idem
- J.P. Henneman, *Avondmaalskan*, 1838. Idem
- Anoniem, Holland, *Avondmaalsbord*, 1864. Idem
- Anoniem, Holland, *Avondmaalsbord*, 1864. Idem
- Adam Visser, *Prijspen, uitgereikt aan de beste leerling van de Latijnse School*, 1789. Zilver gegoten. Retour naar Museum Haarlem
- Anoniem, Frans, *Gueridon, empiretafel met marmeren blad*. Mahoniehout, marmer. Retour naar Provincie Noord-Holland, Provinciehuis, Haarlem

UITGAANDE BRUIKLENEN

Door de coronapandemie zijn er wereldwijd veel verschuivingen in geplande tentoonstellingen opgetreden. Het Frans Hals Museum ontving van achttien musea bruikleenaanvragen voor 2020. Een deel daarvan is niet doorgegaan of verschoven vanwege de pandemie.

Het Historisch Museum Haarlem ontving bijna tachtig objecten in langdurig bruikleen voor hun nieuwe presentatie 'Allemaal Haarlemmers'. Hierin wordt de geschiedenis van 1000 jaar Haarlemmers verteld door de ogen van inwoners met het alledaagse leven en de migranten als rode draad. Het Frans Hals Museum heeft rijkelijk uitgeleend en is verheugd dat hierdoor veel toegepaste kunst die voorheen in het depot was opgeslagen, nu te zien is voor bewoners en bezoekers van de stad. Onder de uitgeleende objecten bevinden zich onder meer tegeltableaus, aardewerk, schilderijen, damast, schoolbenodigdheden, keukengerei, wapens, luidklokken, noodmunten en kleding van de reus Daniël Cajanus en de dwerg Simon Janz Paap.

OVERZICHT BRUIKLEENAANVRAGERS:

- Historisch Museum Haarlem
- Museum van de Geest, Haarlem
- 37PK, Haarlem
- Kunstmuseum Den Haag
- Dordrechts Museum
- Museum Sjoel Elburg
- Singer Museum, Laren
- Museum Catharijneconvent, Utrecht
- ARO Aarhus Art Museum, Aarhus, Denemarken
- Kunstmuseum Basel, Zwitserland
- Bundeskunsthalle, Bonn, Duitsland
- Stadsfestival Damme, België
- Fundación Colección Thyssen-Bornemisza, Madrid, Spanje
- Musée Marmottan Monet, Parijs, Frankrijk
- National Gallery of Art, Washington, VS
- National Gallery of Canada, Toronto, Canada
- Jiangxi Provincial Museum, Jiangxi, China
- Nanshan Museum, Shenzhen, China

OVERZICHT UITGAANDE BRUIKLENEN:

- Oude kunst: 120 objecten
- Moderne en hedendaagse kunst: 41 objecten

RESTAURATIES EN BEHANDELINGEN

Alle zilveren objecten in de zilvervitrine in de eerste zaal van het museum, locatie Hof, zijn voor de heropening van het museum in juni gepoetst door zilverrestauratoren Jan Willem Pette en Anita Koster. Ze schitteren weer prachtig. Voor de tentoonstelling *Mag het ook mooi zijn?*, zijn maar liefst 56 schilderijen, vijf beelden en één pastel behandeld door de medewerkers van het eigen restauratie-atelier van

het Frans Hals Museum. Zes van deze schilderijen kregen een uitvoerige behandeling. Daarnaast zijn zes schilderijen met steun van de Vereniging van Vrienden van het Frans Hals Museum en een tekening behandeld die zijn uitgeleend voor tentoonstellingen. De schilderijen van Heemskerck die door het restauratie-atelier worden onderzocht en onder handen genomen, worden besproken in het hoofdstuk 'Onderzoek'.

OVERZICHT UITVOERIGE BEHANDELINGEN:

- Cornelis Beelt, *Interieur van een Smidse*, 1650/60. Olieverf op paneel. Aangekocht met steun van de Vereniging Rembrandt.
- Else Berg, *Zelfportret met penselen*, c. 1929. Olieverf op doek.
- Reyer Jacobs van Blommendael, *Haarlem wonderbaar verlost door de Heilige Bavo*, 1670/75. Olieverf op paneel.
- Henri Frédéric Boot, *Jongensportret*, 1900/1964. Olieverf op doek.

- Egbert van Heemskerck, *Boerengezin aan de maaltijd*, c. 1670. Olieverf op paneel.
- Herman Kruyder, *Paradijs II*, 1917. Olieverf op doek.
- Jacobus van Looy, *Witte poes in open raam*, c. 1895. Olieverf op doek. Schenking van de Stichting Jacobus van Looy.
- Jacobus van Looy, *Het doode zangertje*, 1927. Olieverf op paneel. Schenking van de Stichting Jacobus van Looy.
- Reinier Lucassen, *Idol*, 1987/88. Olieverf op doek. In bruikleen van de Rijksdienst voor het Cultureel Erfgoed.
- Anton Mauve, *Koe in weide*, z.j. Olieverf op paneel.
- Wim Steyn, *Het Spaarne bij Sneeuw*, z.j. Olieverf op doek.

ONDERZOEK

MAARTEN VAN HEEMSKERCK

Sinds 2019 werkt het museum aan een gefaseerd onderzoeks -en restauratieproject rondom Maarten van Heemskerck (1498 – 1574), mogelijk gemaakt dankzij een genereuze bijdrage van de Van Toorn Scholten Stichting. Daarin worden drie schilderijen gerestaureerd en een vierde onderzocht. Binnen de beperkingen veroorzaakt door de diverse lockdowns is er aan dit project met pauzes en onderbrekingen doorgewerkt.

Bij de restauratie van *Gezicht op Rome met de Barmhartige Samaritaan* (ca. 1550) zijn in 2020 oude overschilderingen verwijderd, kijkvensters in de luchtpartij gemaakt en is er een digitale reconstructie gemaakt van de boom die onder de luchtpartij zit. De complexe problematiek in de luchtpartij is uiteengezet in een PowerPoint presentatie.

Ook is begonnen met de restauratie van *De Doornenkroning* (ca. 1550). De vernisafname is voltooid en het grootste deel van de overschilderingen zijn verwijderd. Er bleken veel oude overschilderingen te zijn. Het schilderij is in het verleden van paneel op doek overgebracht, een zogeheten transfer, wat de restauratie complex maakt.

Daarnaast is gestart met de restauratie van *De heilige Lucas schildert de Madonna* (1532). Dit absolute topstuk van Maarten van Heemskerck had problemen met het parket aan de achterkant van het paneel. Het parket is behandeld door Herman van Putten in samenwerking met de restauratoren van het museum. De restauraties hebben veel nieuwe inzichten in de totstandkoming en geschiedenis van de schilderijen gegenereerd. Er zijn fysieke en online besprekingen met externe restauratoren en Heemskerck-experts geweest.

De uitkomsten van het onderzoek en de restauratie worden gepresenteerd in een tentoonstelling over Maarten van Heemskerck in 2024, die in samenwerking met het Stedelijk Museum Alkmaar wordt georganiseerd.

FRANS HALS

Op 1 september, de dag waarop Frans Hals in 1666 werd begraven in de Grote of Sint Bavokerk in Haarlem, werd in 2020 de derde Frans Hals Lezing gehouden. In verband met corona vond de lezing dit keer online plaats als webinar, in samenwerking met CODART. Norbert Middelkoop, conservator bij het Amsterdam Museum en gedetacheerd conservator bij het Frans Hals Museum, gaf een lezing over *De Magere Compagnie*, Frans Hals' enige Amsterdamse schuttersstuk. Steven Nadler, Professor of Humanities aan de Universiteit van Wisconsin-Madison en auteur van boeken over onder meer Rembrandt, Spinoza en Descartes, gaf een presentatie over de problemen, uitdagingen, vragen en obstakels bij het samenstellen van een biografie over Frans Hals. De lezing werd gehost door Marrigje Rikken en was een groot succes. Ruim 220 deelnemers vanuit 21 verschillende landen woonden de lezing digitaal bij.

Liesbeth Abraham deed in het kader van het Frans Hals Research Center uitgebreid (materiaal-technisch) onderzoek naar een kopie van de regentessen van Frans Hals, in samenwerking met het Van Gogh Museum Amsterdam en het RCE.

LEZINGEN EN PRESENTATIES

Om de zorgmedewerkers van het Spaarne Gasthuis een hart onder de riem te steken tijdens de eerste lockdown, zijn er in mei 2020 korte filmpjes gemaakt waarbij een werk uit de collectie is uitgelicht dat met het thema 'zorg' te maken heeft. De filmpjes zijn gemaakt door Melanie Bühler, Ann Demeester, Antoon Erfmeijer, Norbert Middelkoop en Marringje Rikken en werden gemonteerd door Maarten de Leede.

Liesbeth Abraham

- 'Onderzoek naar de kopie van Hals' Regentessen', lezing voor de restauratoren van het Van Gogh Museum, 9 maart 2020.

Melanie Bühler:

- 'THE ART OF CRITIQUE - Institutional Critique Today', Gastlezing voor de Rietveld Academie, mei 2020
- 'Art after Pandemics. On the status of the Art World and the Notion of Critique', lezing voor Korean Research Fellows 2020, oktober 2020

Mireille te Marvelde:

- 'The first Dutch "Cleaning Controversy", Haarlem 190-1927', lezing aan de Universiteit van Amsterdam voor de opleiding Conservation and Restoration of Cultural Heritage, 21 september 2020

Mireille te Marvelde en Jessica Roeders

- 'Voortgang restauratie Heemskerck's Doornenkroning', online filmpje voor de Beminnaers van het Frans Hals Museum, 24 juni 2020

Marringje Rikken

- 'Nieuwe aanwinst: Pieter Claesz' Ontbijtje uit 1625', online filmpje voor de Beminnaers van het Frans Hals Museum, 24 juni 2020

PUBLICATIES

Het Frans Hals Museum verzamelt, beheert, onderzoekt en presenteert kunstwerken uit de eigen collectie en aanverwante kunstwerken. Daarover doet het museum geregeld verslag in (wetenschappelijke) artikelen, catalogi en andere publicaties.

OVERIGE PUBLICATIES

Melanie Bühler:

- 'Art in the Age of Platform Capitalism', in: Lerchenfeld, HFBK 52, februari 2020
- 'Are Museums Like Parks? The 'Public' in Public Museums,' in: Mousse, juli 2020
- 'In Other Words, Please be True. The Persistent Promise of the Photographic Index,' in: Echoing Exhibition Views, A.R. practice, Onomatopée, 2020

Antoon Erfmeijer:

- Zwerven langs kloosters (Valkhofpers; 86 pag.)
- Zwerven langs musea (Valkhofpers; 111 pag.)
- Het rode bruidje (Boekscout)
- De apostel van Bern (Boekscout)
- Met M. Bakker, De KoepelKathedraal van Haarlem (Uitgeverij Loutje; 112 pag.).
- '(V)erfgoed. Met kinderen langs kloosters en kathedralen', in: Impressie. Tijdschrift voor Katholiek Erfgoed, 26 (2020), p. 26-28.

Marringje Rikken:

- [Entry in] K. Van Cauteren, Blind Date. Portretten met blikken en blozen, Veurne, pp. 394-395.

PUBLIEK

De afdeling Publiek bestaat uit de teams Marketing en Communicatie en Educatie en Publiek. Het team Marketing en Communicatie maakt met aansprekende off- en online campagnes het museum zichtbaar en aantrekkelijk voor (potentiële) bezoekers. In het museum wordt het publiek door het team Educatie en Publiek begeleid en uitgedaagd met interactieve en educatieve activiteiten.

PUBLIEK

De ingrijpende coronamaatregelen zorgden vanaf maart 2020 voor lagere bezoekcijfers dan normaal en dan beoogd. Toch heeft het Frans Hals Museum in 2020 nog 41.590 bezoekers mogen ontvangen. 24.587 hiervan maakten hierbij gebruik van hun Museumkaart.

Het aandeel bezoekers uit eigen land was, niet verrassend, veel groter en buitenlandse bezoekers waren er substantieel minder. Ook ontvingen we veel minder jeugd, mede doordat veel activiteiten die normaliter voor deze doelgroep worden georganiseerd moesten worden geschrapt en groepsbezoek niet mogelijk was, ook niet in schoolverband.

Online groeide het bereik van het museum het afgelopen jaar. Het aantal volgers steeg op alle kanalen. Het aantal bezoekers van de website laat weliswaar een daling zien, maar afgezet tegen het percentage bezoekers dat het museum minder ontving en rekening houdend met de periodes dat het museum volledig moest sluiten is ook dit zeer binnen de perken gebleven.

	2019	2020
Websitebezoeken	408.955	369.820
Volgers Instagram	8.453	9.342
Volgers Facebook	12.929	13.382
Volgers Twitter	5.452	5.843
Abonnees Nieuwsbrief NL	7.472	8.139
Abonnees Nieuwsbrief EN	638	755
Weergaven YouTube	370.733	500.534

DOELGROEPENBELEID

Na veel voorwerk in 2018 en 2019 is in 2020 nieuw doelgroepenbeleid vastgesteld. Met dit nieuwe beleid speelt het Frans Hals Museum niet alleen in op vraag uit de markt, maar maakt het zichzelf ook toekomstbestendig. Vanaf september 2020 focust het Frans Hals Museum zich op de volgende doelgroepen:

- museumliefhebbers uit Nederland
- buitenlandse toeristen
- jeugd van 4 tot en met 18 jaar, via onderwijs en families.

Het museum wil graag een sterkere rol spelen in haar directe omgeving en bovendien inclusiever en diverser zijn. Rekening houdend met de financiële middelen en de demografische ontwikkelingen in Haarlem en omstreken is 'jeugd' daarom focusdoelgroep op dit gebied.

VOOR ELK HAARLEMS KIND

Jeugd is in de regio Haarlem een van de grootste leeftijdssegmenten, met een grote diversiteit aan achtergronden en opleidingsniveaus. Door de inclusiefocus te leggen bij jeugd wil het museum relevanter worden voor jeugd en jongeren. Hiermee wordt de drempel voor participatie later in het leven verkleind. Het Frans Hals Museum is immers het kunstmuseum van Haarlem voor elke Haarlemmer, nu en in de toekomst. Het Frans Hals Museum wil daarom elk Haarlems kind bereiken.

METEN IS WETEN

Vanaf zomer 2020 is gestart met een verbetering van datamonitoring, waaronder de bezoekcijfers. Hierdoor ontstaat nog beter inzicht in het bereik en de waardering van de doelgroepen.

Vanwege corona zijn de reguliere kwalitatieve publieksonderzoeken niet uitgevoerd. In het najaar is een groot impactonderzoek uitgevoerd naar onderwijs, zie p. 31 [Educatie]. De inzichten uit dit onderzoek zullen vanaf 2021 worden gebruikt om de onderwijsstrategie aan te scherpen en daarmee bij te dragen aan de inclusiedoelstelling 'Frans Hals Museum bereikt elk Haarlems kind'.

Bij de implementatie van het doelgroepenbeleid in het najaar zijn een aantal lijnen uitgezet; 'Meten is weten' en een 'Customer Experience traject'.

CUSTOMER EXPERIENCE TRAJECT

Vanaf november 2020 is een Customer Experience traject opgestart waarbij voor elke doelgroep een

persona wordt ontwikkeld, klantreizen in kaart worden gebracht en een roadmap wordt ontwikkeld waaruit blijkt welke verbeterpunten er zijn om de doelgroepen te bereiken, te bedienen en te binden.

MARKETING EN COMMUNICATIE

DIGITALE PROGRAMMERING

Graag laat het Frans Hals Museum zijn bezoekers zowel in het museum als online, anders kijken en meer zien. In 2020 jaar lag vanwege de coronamaatregelen op beide terreinen de focus op de doelgroep museumliefhebbers uit Haarlem en de regio. Toen het museum in maart moest sluiten, is actief ingezet op online zichtbaarheid, om in beeld te blijven bij onze bezoekers, met hen in contact te blijven en hen te blijven inspireren. Een strategie ontwikkeld met het oog op duurzaamheid; om niet enkel online zichtbaar te zijn tijdens de sluiting van het museum in coronatijden, maar ook daarna. Op Instagram en Facebook is dagelijks gepost. Het YouTube kanaal is ingezet voor de door het museum ontwikkelde video's. De content werd samengebracht op de website, en daarnaast één keer per week gedeeld in een nieuwsbrief. Op social media werd daarbij gebruik gemaakt van nieuwe rubrieken.

De persoonlijke vlogs van directeur Ann Demeester in de reeks getiteld 'Ann-ders kijken' waren zeer populair. Ze nam de kijker per video persoonlijk mee naar het museum of langs kunst die haar inspireerde. Onder de noemer 'Visit Frans', werden werken van Frans Hals uit andere collecties overal ter wereld gepresenteerd. Zo konden volgers in tijden van corona-restricties toch op virtuele kunstreis, wat zeer werd gewaardeerd. In de tweede en derde lockdown aan het einde van het jaar, is de online strategie naar aanleiding van nieuwe inzichten doorontwikkeld. Naast inspiratie en het delen van de online kunstcollectie is via de website, nieuwsbrief en social media nog meer interactie gezocht met de bezoekers, om de binding met het merk Frans Hals Museum te versterken. Met 'Frans Hals voor thuis' werd jong en oud online uitgedaagd met winacties en activiteiten om zelf kunst te maken. In 'Frans Hals op de Tweesprong' maakten deelnemers bijvoorbeeld kans op het boek van *Frans Hals op de tweesprong* van Pulitzer Price-winnaar Benjamin Moser. Deze actie was een samenwerking met het Stedelijk Museum Alkmaar. Bij de winactie 'Mag het ook mooi zijn onder de kerstboom?' konden

deelnemers een kaartenset van schilderijen van Jacobus van Looy uit de tentoonstelling *Mag het ook mooi zijn?* winnen. En met de kleurplaat van *De Magere Compagnie* konden bezoekers zelf aan de slag en haalden zo een stukje museum in huis.

HUIS UIT... MUSEUM IN!

Zodra duidelijk werd onder welke voorwaarden musea hun deuren weer mochten openen, is gestart met het voorbereiden van de heropening. De online kaartverkoop werd in samenwerking met ticketpartner Global Ticket aangepast aan de nieuwe regels. Zo zijn er tijdsloten ingesteld en is de kaartverkoop voor beide locaties gesplitst. Diverse communicatiemiddelen, waaronder een Q&A met de coronamaatregelen en antwoord op veelgestelde vragen, werden uitgewerkt en er is signing ontwikkeld die het publiek in het museum ondersteunt bij het volgen van de maatregelen.

Samen met marketingbureau Curly & Straight werd een campagne ontwikkeld voor als het museum weer zou openen. Onder de noemer 'Huis uit... Museum in!' zijn museumliefhebbers uit Haarlem en regio met posters, sandwichborden, abri's en on- en offline advertenties verleid om het Frans Hals Museum weer te bezoeken. In de zomer richtte de campagne zich

op de in de regio verblijvende toerist. Die werd verleid een bezoek te brengen aan de op dat moment lopende tentoonstellingen *Haarlemse Helden. Andere Meesters* en *Beeldmacht*. Een zomerflyer werd in dat kader verspreid op toeristische plaatsen, waaronder campings en bungalowparken in de kustregio. Ook is in samenwerking met online marketingbureau Addurance een campagne op social media gestart.

RESULTATEN CAMPAGNE

Beeldmacht

- De online advertenties zijn 159.000 keer getoond;
- Er zijn 143% meer clicks naar de website gerealiseerd dan verwacht;
- De webpagina van Beeldmacht op franshalsmuseum.nl is de meest bezochte tentoonstellingspagina in 2020 met 21.180 online bezoeken.

Haarlemse Helden. Andere Meesters

- De online advertenties zijn 197.000 keer getoond;
- Er is 132% meer webverkeer naar deze tentoonstellingspagina gerealiseerd dan vooraf verwacht;
- Bij locatie Hof zien we ondanks corona een hoge bezettingsgraad, van gemiddeld 82% gedurende de zomer;

De tentoonstellingspagina van Haarlemse Helden. Andere Meesters op de website is 15.440 keer bezocht in 2020.

TENTOONSTELLINGEN

In de herfst lag de focus van de marketingcampagnes op de tentoonstellingen *Frans Hals - Alle Schuttersstukken* in Hof en *Mag het ook mooi zijn?* in Hal. Voor *Frans Hals - Alle schuttersstukken* is in samenwerking met Muze Media een tweetal video's gemaakt rondom de komst van de bruikleen uit het Rijksmuseum *De Magere Compagnie*. Er is gefilmd bij de daadwerkelijke verplaatsing van het schilderij vanuit het Rijksmuseum naar Haarlem, zo kreeg de bezoeker een kijkje achter de schermen. Ook werden interviews met de conservatoren opgenomen

voor meer achtergrond over de tentoonstelling. De video's zijn op YouTube 41.500 keer bekeken. De advertentiecampaigned voor deze tentoonstelling op social media moest worden gepauzeerd vanwege een nieuwe lockdown.

“Prachtig ik heb genoten! Bijzonder, al de schuttersstukken bij elkaar en die uit het Rijks hangt daar zo mooi tussen!”

Bezoeker van Frans Hals - Alle schuttersstukken.

Mag het ook mooi zijn? in Hal is sinds de opening in oktober maar beperkt te zien geweest, maar kreeg veel enthousiaste reacties. De tentoonstelling is onder de aandacht gebracht door middel van een flyer- en postercampagne in Haarlem en omgeving. De flyers zijn ook verspreid in 't Gooi. De postercampagne werd gecombineerd met posters voor *Frans Hals - Alle schuttersstukken*. Samen met online marketingbureau Addurance is ook een campagne op Facebook en Instagram ingezet met foto's van de tentoonstelling, gericht op bezoekers uit de regio. De online advertenties van deze campagne zijn 261.701 keer getoond, waarbij de meeste clicks naar de website zijn gerealiseerd bij vrouwen van boven 65 jaar,

namelijk 11% van het totale aantal vertoningen en 36% van de totale clicks.

MEDIA-AANDACHT

VAN TENTOONSTELLING NAAR THEMA

Doordat een aantal tentoonstellingen korter of later te zien was vanwege de lockdowns, was de media-aandacht voor het Frans Hals Museum in 2020 minder gericht op tentoonstellingen en meer op de andere activiteiten en de algehele staat van het museum. Zo werd er onder meer landelijk en regionaal aandacht geschonken aan de Rijkssubsidie voor het project *Gezichten van Noord-Holland* en voor het samenwerkingsverband *Musea Bekennen Kleur*. Met name het digitale werkbezoek van Koning Willem Alexander in het najaar werd genoemd in de landelijke media. Vooral lokaal, maar ook landelijk, werd de financiële situatie van het museum en de cultuursector in het algemeen benoemd.

Een uitzondering op de berichtgeving is logischerwijs de tentoonstelling van Lubaina Himid, *The Grab Test*, die begin 2020 nog te bezoeken was. Aan deze tentoonstelling werd een item gewijd in Koffietijd/5UurLive (RTL 4) en er verschenen recensies in Het Parool en in de Volkskrant. Laatstgenoemde recensie werd in eenzelfde kritische trend ook *Beeldmacht*. Ook de herfsteditie van *Museum in Bloei* kreeg een landelijke vermelding in De Telegraaf en werd getipt op een aantal 'tuin en groen' nieuwswebsites.

CORONA HIER, CORONA DAAR

De representatie van het museum in de lokale media hing in 2020 sterk samen met de berichtgeving over de landelijke coronamaatregelen. Rondom iedere (dreigende) sluiting of heropening boden media als het Haarlems en Noord-Hollands Dagblad en radio Haarlem105 een podium aan het Frans Hals Museum om te reageren. Landelijk werd het museum genoemd bij het breed uitgemeten, levendige voorbeeld van een carrièremove door corona; voorman van het Frans Hals Museumcafé Eddy die in *We houden vol* (NPO 1) toonde hoe de overstap van horeca naar het onderwijs eruit ziet.

VAN PRINT NAAR PIXELS

De focusverschuiving van tentoonstellingen naar andere onderwerpen door de coronasluitingen had ook tot gevolg dat er relatief meer online over het museum werd gepubliceerd dan in bijvoorbeeld magazines. Opvallend was de vertegenwoordiging in podcasts *Topstukken* (van de BankGiro Loterij) en *Dat kan mijn kleine nichtje ook* (over Alle schuttersstukken) waarover nieuwswebsites vervolgens op hun beurt weer berichtten. De online lezing die Benjamin Moser in het najaar hield over Frans Hals in het kader van de jaarlijkse Joost Zwagerman Lezing zorgde voor inhoudelijke vertegenwoordiging met een uitgebreid essay in de Volkskrant.

ANN-DERS KIJKEN

Directeur Ann Demeester blijft een veelgevraagde gast op nationale radio en televisie. Ann was onder andere te gast in BNR's *Big Five*, *Mondo* en is vaste gast van het AVROTROS programma *Nu te Zien!*. Daarnaast is er aandacht besteed aan haar bijzonder hoogleraarschap, heeft ze een vaste column in stadsglossy *HRLM* en is maandelijks vaste gast in het radioprogramma *De ochtend van 4*. Naar aanleiding van de impact die corona heeft op kunst en cultuur schreef Ann een uitgebreid zomeressay voor Het Financieele Dagblad en was ze één van de gasten in de interviewreeks *De Zomerwandeling* van de Belgische krant *De Tijd*.

FACTS & FIGURES

Mediawaarde*	
TOTAAL:	€ 830.288,-
Kranten:	€ 277.594,-
Magazines:	€ 11.896,-
Radio:	€ 5.698,-
Tv:	€ 60.085,-
Internet:	€ 475.013,-

* uitgedrukt in advertentiewaarde

Aantal nieuwsberichten	
TOTAAL:	721
Kranten:	86**
Magazines:	2
Radio:	5
Tv:	8
Internet:	620

** waarvan het grootste gedeelte over de TV uitzending met Eddy

Bereik	
TOTAAL:	58.525.430
Kranten:	9.484.258
Magazines:	155.833
Radio:	30.308
Tv:	4.389.325
Internet:	44.465.211***

*** totaal aantal bezoekers online nieuwsberichten: 44.465.211

EDUCATIE EN PUBLIEK

Team Educatie en Publiek brengt het motto van het museum 'Anders kijken, meer zien' in de praktijk, aan de hand van doelgroepgerichte interpretatie

van de collectie en met educatieve programma's en programmering die specifieke doelgroepen bij het museum betrekken. Groepsbezoek was vanwege coronamaatregelen het grootste deel van het jaar niet mogelijk. Desondanks is er hard gewerkt aan, met name, het strategisch uitdiepen en verduurzamen van de wijze waarop het publiek wordt betrokken bij de missie van het Frans Hals Museum.

ONDERWIJS

ONDERZOEK

Het Frans Hals Museum wil in 2024 'elk Haarlems kind' laten kennismaken met de kunst van Frans Hals. Omdat elk kind naar school gaat, zijn onderwijsinstellingen de belangrijkste partner om dit doel te bereiken. Frouke Jorna voerde daarom in het najaar een impactonderzoek uit naar onderwijs in het Frans Hals Museum. De resultaten geven inzicht in hoe goed het museum de Haarlemse scholen bereikt, wat de motivatie van leraren is om het museum te bezoeken, welke leeropbrengsten zij willen zien en wat hun wensen zijn ten aanzien van toekomstige bezoeken. Er is ook onderzocht wat de verwachtingen en behoeften zijn van scholen die het museum momenteel niet bereikt.

De onderzoeksresultaten zijn gunstig: In het primair onderwijs weten 45 van de 94 scholen in Haarlem het Frans Hals Museum te vinden. Dertien van de 23 middelbare scholen komen al naar het museum. Zeventig procent van de potentiële scholen zegt het museum in het verleden weleens te hebben bezocht. Leraren geven als belangrijke opbrengsten voor leerlingen aan: een positieve ervaring met kunst en een museum beleven, de waarde inzien van kunst en kennis opdoen. Met de feiten en inzichten uit het onderzoek is een stevige basis gelegd voor een meerjarige onderwijsstrategie die ervoor zorgt dat alle kinderen in de regio Haarlem in aanraking zullen komen met het Frans Hals Museum.

BEZOEKCIJFERS

Voor 2020 was een van de doelen om 7.500 kinderen in schoolverband in het museum te ontvangen. In de eerste twee maanden van het jaar waren we zeer goed op weg, met dagelijks meerdere klassen die een workshop of een interactieve rondleiding volgde. In totaal werden ruim zestig groepen ontvangen met opgeteld zo'n 1.540 leerlingen. De coronamaatregelen die half maart werden afgekondigd, zorgden er helaas voor dat het dit aantal bleef. De rest van het jaar heeft het Frans Hals Museum geen schoolgroepen meer kunnen ontvangen.

PRIMAIR ONDERWIJS

BEELDBAZEN! EN BUSVERVOER

Scholen in Haarlem die al lang niet (meer) in het Frans Hals Museum zijn geweest, hebben de workshop Beeldbazen! aangeboden gekregen. Dankzij een gulle gift van J.C. Ruigrok Stichting, Rabobank Haarlem en Omstreken, Stichting Gereformeerd of Burgerweeshuis Haarlem en de kon dit aanbod, voor een bezoek in combinatie met busvervoer, worden gedaan. Het Frans Hals Museum plande de 625 beschikbare plekken in voor het voorjaar van 2020. Vlak voor de lockdown werden de eerste twee klassen ontvangen. Vervolgens is het project, mede dankzij medewerking van de fondsen, verschoven naar 2021.

LESPAKKET MUSEA BEKENNEN KLEUR

Met het initiatief *Musea Bekenneren Kleur* wordt gewerkt aan meer diversiteit en inclusie binnen musea. Het Frans Hals Museum is een van de oprichters van dit initiatief. In samenwerking met leerkrachten en een school op Curaçao is door IZI Solutions een lespakket ontwikkeld voor groep 8, over culturele diversiteit en de rol van musea hierin. Het Frans Hals Museum werkt hier, samen met tien andere musea verspreid over het land, aan mee. In 2021 gaat de lessenreeks als pilot van start. Daarna wordt het lespakket zo aangepast dat alle musea in Nederland het kunnen gebruiken. Kinderen op elf basisscholen volgen vier lessen in de klas en bezoeken het museum. Uiteindelijk presenteren de leerlingen hun bevindingen aan elkaar als feestelijke afsluiter op een evenement in de Jaarbeurs.

FRANS HALS IN DE KLAS

Museumdocent Maartje Peijpe ontwikkelde voor het Frans Hals Museum een gastles rondom de groepsportretten van Frans Hals voor kinderen van groep 3, 4 en 5. De gastles wordt door een museumdocent van het Frans Hals Museum gegeven op school. Zo kunnen nog meer kinderen kennismaken met Frans Hals en het museum. Via kijkopdrachten, fysieke opdrachten en reflectievragen denken de leerlingen na over hoe mensen worden afgebeeld en wat dat zegt. Daarna wordt gekeken naar de techniek van het schilderen en vergelijken de kinderen de stijl van Frans Hals met schilders als Karel Appel. De les wordt afgesloten met een beeldende opdracht.

VOORTGEZET ONDERWIJS

SAMENWERKING HART

In samenwerking met centrum voor cultuureducatie Hart, organiseerde het museum een bijeenkomst voor het cultuurnetwerk VO. Daarbij maakten Haarlemse leraren van het voortgezet onderwijs kennis met verschillende manieren waarop ze met leerlingen naar kunst kunnen kijken. Er werd geoefend met kijktechnieken zoals Visual Thinking Strategies (VTS) en ze volgden de workshop *Halsoverkop Museum* van Maarten Bel, die gaat over creatief denken.

“Mijn mening is veranderd door langer te kijken.”

Deelnemer bijeenkomst cultuurnetwerk VO.

MEET ART NOW

Meet Art Now is een samenwerking tussen instellingen voor hedendaagse kunst in Haarlem: Vishal, 37PK en Nieuwe Vide. Leraren van het voortgezet onderwijs boeken op meetartnow.nl een excursie over hedendaagse kunst in Haarlem. Binnen de tentoonstelling *Beeldmacht* werd de actieve rondleiding *Kunst kijken met Meet Art Now* in het Frans Hals Museum in samenwerking met de partners verbeterd en aangepast. Leerlingen in het voortgezet onderwijs kunnen nu aan de hand van een eigen kijkwijzer samen verschillende kijkopdrachten maken. Deze opdrachten zijn gebaseerd op de Visible Thinking routines.

FAMILIES

FAMILIE- EN KINDERWORKSHOPS

Net als bij de onderwijsgroepen begon 2020 voorspoedig. In de kerst- en voorjaarsvakantie konden kinderen met hun ouders dagelijks meedoen met een workshop *Schilderen als Frans Hals* en het museum ontdekken in een familietour. In de voorjaarsvakantie werd de nieuw ontwikkelde schilderworkshop *Discodip* gelanceerd. In deze workshop – ook te boeken als kinderfeestje – wordt de losse toets van Frans Hals extra los door te schilderen op muziek! Vanwege de coronamaatregelen versoberde het aanbod bij de heropening in juni. Met een vernieuwd familieboekje

konden gezinnen de tentoonstelling *Haarlemse Helden. Andere Meesters* ontdekken. In de plaats van een ruimte waar publiek zelf aan de slag gaat, is in zaal 23 een nieuwe portrettengalerij gerealiseerd. Hier werden bijna driehonderd (zelf) portretten gepresenteerd die museumbezoekers het voorafgaande jaar maakten. Bezoekers konden zelf een 'tekenen voor thuis'-pakket meenemen: een tekenvel met opdracht en een setje krijtjes.

KICKSTART CULTUURFONDS

Door een bijdrage van het Kickstart Cultuurfonds, kreeg het museum de mogelijkheid om de workshopruimtes coronaproof te maken en te vernieuwen. Het Kickstart Cultuurfonds is een tijdelijk fonds en een samenwerking van zestien partijen, dat de culturele sector helpt zich aan te passen aan de veranderende omstandigheden als gevolg van de coronamaatregelen. Studio H is de plek in het museum waar workshops en publieksbijeenkomsten zoals lezingen plaatsvinden. Deze ruimte kon bij inachtneming van de coronamaatregelen niet worden gebruikt. Met ondersteuning vanuit dit initiatief is de ruimte coronaproof gemaakt en geüpgraded op het gebied van airconditioning, AV-faciliteiten en workshopmateriaal. In samenwerking met ruimtelijk vormgever Archetypisch is de aanpassing in vernieuwde huisstijl uitgevoerd.

Zij zorgden er samen met Fiction Factory in dat kader ook voor, dat portrettengalerij in zaal 23 is omgetoverd tot Studio F: de plek middenin het museum waar je zelf aan de slag kunt. In de vrolijke ruimte kunnen gezinnen samen coronaproof, maar in individuele werkunits, een opdracht doen die door kunstenaar Angela Tellier is ontwikkeld en wordt uitgelegd in een instructievideo.

PUBLIEKSBEGELEIDING

VOORTZETTING OUDERENRONDLEIDING

Begin 2020 ontvingen we twee groepen ouderen via samenwerkingspartner Kennemerhart voor de in 2019 ontwikkelde ouderenrondleiding. In een reeks van zes bijeenkomsten ontdekte de groep op basis van verschillende thema's zoals 'eten en drinken', 'familie en verhalen' en 'liefde en verlangen' samen de kunstwerken en maakte kennis met elkaar.

INSTAPTOURS EN ANDERS KIJKEN MET....

De collectiepresentatie *Haarlemse Helden. Andere Meesters* nodigt bezoekers uit met andere ogen te kijken naar de vaste collectie van het museum. Dit kan via de wekelijkse instaptours met een museumdocent op zondag en in de 'Anders kijken met...'-tours. In de 'Anders kijken met...'-tour worden interne en externe

gasten uitgenodigd om hun blik op de collectie met bezoekers te delen. Tot de lockdown vonden deze elke laatste vrijdag van de maand 's middags plaats. Kunsthistoricus Aart van der Kuijl deelde zijn expertise over de vroege Haarlemse kunst van Geertgen tot Sint Jans. In een tweede editie nam depotbeheerder Erik van Rossum zijn toehoorders mee 'achter de schermen' en vertelde hij hoe het is om als een van de weinigen niet alleen naar de kunst te mogen kijken, maar deze ook aan te mogen raken. De tours zijn erg goed ontvangen.

KUNSTKIJKERS

Omdat groepsrondleidingen niet kunnen plaatsvinden zolang de coronamaatregelen gelden, zijn verschillende kunstkiijkers ontwikkeld. Bezoekers nemen deze kijkwijzers mee en kunnen dan een eigen tour lopen door de tentoonstelling *Haarlemse Helden. Andere Meesters*. In combinatie met een audiotour krijgen bezoekers zo een informatieve beleving van de getoonde kunstwerken. De eerste serie die is ontwikkeld, behandelt drie verschillende thema's: het gebouw, groepsgevoel en hoogtepunten, waarbij bezoekers respectievelijk de verschillende functies en bijzonderheden van het museumgebouw ontdekken, de verschillende groepsportretten in de collectie en de meest belangrijke werken uit de collectie.

GROEPSBEZOEK

Samen met ticketpartner Global Ticket en cultureel uitzendbureau Hôtes Culture is in 2020 een pilot gestart om te kijken hoe het (in)boeken van een groepsbezoek via school, danwel voor een particuliere groep soepeler en efficiënter kan verlopen. Dit heeft geresulteerd in een klantvriendelijk online boekingssysteem. Dankzij daarin ingestelde tijdsloten is het voor de klant direct zichtbaar wanneer een groepsbezoek met een bepaald programma plaats kan vinden. Hôtes Culture neemt ook de werving, selectie en planning van museumdocenten voor zijn rekening. Het museum is hiertoe overgegaan na een intensief voorbereidingstraject vanaf 2019, om te kunnen voldoen aan nieuwe wet- en regelgeving. Het museum heeft daarom in de zomer afscheid genomen van een trouwe en bevoegen ploeg freelance museumdocenten. In november is in samenwerking met cultureel uitzendbureau Hôtes Culture een nieuwe poule van museumdocenten voorgesteld, die vanaf 2021 de rondleidingen, workshops en publieksactiviteiten verzorgen.

AUDIOTOUR

In locatie Hof wordt dankzij een samenwerking met GuidelD sinds juni in vier talen een audiotour aangeboden, via de zeer gebruiksvriendelijke Podcatchers. Daarop is informatie te beluisteren over 35 hoogtepunten in de collectiepresentatie *Haarlemse Helden. Andere Meesters*. Bij de moderne en hedendaagse kunsttentoonstellingen in locatie Hal kunnen bezoekers luisteren naar de laagdrempelige podcasts die bij deze tentoonstellingen worden geproduceerd. In 2020 zijn er door ruim 13.000 bezoekers tours gevolgd, met in totaal bijna 200.000 beluisterde tracks. Dit betekent dat ruim 54% van de bezoekers in deze periode de audiotour hebben gebruikt.

“De audiotour is een aanrader, er wordt niet alleen gesproken over de schilders en schilderijen, maar ook over de manier waarop er geschilderd is en waarom bijvoorbeeld bepaalde kleuren verbleken. Een aanrader dus.”

Aldus een review op Google.

FONDSENWERVING EN RELATIEBEHEER

De afdeling Fondsenwerving en Relatiebeheer draagt bij aan het verbreden van het draagvlak voor het museum en het genereren van een hoog percentage aan eigen inkomsten. De afdeling is verantwoordelijk voor het onderhouden van de relaties met publieke en private fondsen, de BankGiro Loterij en particuliere donateurs, schenkers en erflaters.

Het Frans Hals Museum is voor de realisatie van tentoonstellingen, restauratie en onderzoek, aankopen en bijzondere publieksprogramma's grotendeels afhankelijk van de donaties van externe particuliere en publieke fondsen. De afdeling Fondsenwerving en Relatiebeheer verzorgt de fondsaanvragen die dit mogelijk maken. Het afgelopen jaar speelden corona en personele wisselingen een grote rol bij de werkzaamheden van de afdeling. Veel van de plannen, van het museum, gingen vanwege lockdowns en beperkte heropeningen op de schop. Veel tijd en aandacht ging naar het actief communiceren met ondersteunende partijen over veranderingen, uitstel en herbesteding; nieuwe aanvragen bestonden vooral uit het inspelen op de door corona veroorzaakte ongebruikelijke situatie. Het is een grote steun geweest om te ervaren hoe flexibel al deze organisaties zijn en hoe bereidwillig zij zich toonden om nieuwe manieren te vinden om de kunstwereld te helpen. De Vereniging van Vrienden hielp het museum met een extra bijdrage en onze Beminnnaers lieten weten dat hun steun over 2020 anders mag worden ingezet. Ook aan hen willen we dank zeggen voor deze – voor ons heel belangrijke – steun.

De afdeling heeft in 2020 goed kunnen functioneren met de inzet van twee freelance medewerkers, Gwen van Loon en Rixt Wieringa, en we danken hen beide voor hun inspanningen om de afdeling goed draaiende te houden. In april trad Annette Mullink aan als nieuw Hoofd Fondsenwerving en Relatiebeheer.

In het afgelopen jaar kwam er nog geen verandering in de structurele subsidie die het Frans Hals Museum ontvangt vanuit de gemeente Haarlem. Dit betekent voor het museum dat de noodzaak om een relatief hoog aandeel aan externe financiële ondersteuning te vinden onverkort blijft bestaan. In totaal heeft het museum in 2020 het bedrag van €705.143,- kunnen realiseren door fondsenwerving.

PUBLIEKE EN PRIVATE FONDSEN

TENTOONSTELLINGEN

Aan het begin van 2020 eindigden in Hal de mooie presentaties van het werk van Lubana Himid en Marianna Simnett. Deze werden ondersteund door het Mondriaan Fonds, Outset Netherlands, Stichting Ammodo en een aankoopbijdrage van de Vereniging van Vrienden. Daarna volgde *Beeldmacht*, als onderdeel van een langer lopend project *Kunst van Kritiek*. Deze serie omvat tentoonstellingen en activiteiten die de werking van de kunstwereld op meerdere manieren kritisch onder de loep nemen. Voor de financiële steun ter realisatie van deze tentoonstelling en aanpalende activiteiten, bedanken wij de BankGiro Loterij, de Gerrit Rietveld Academie, het Goethe-Institut Nederland, het Mondriaan Fonds, en de Vereniging van Vrienden. Vanaf oktober konden bezoekers in Hal genieten van *Mag het ook mooi zijn?*

In Hof stonden diverse wissels en activiteiten gepland voor de in 2019 gerealiseerde collectiepresentatie *Haarlemse Helden. Andere Meesters*. Vanwege corona moesten deze worden aangepast en uitgesteld.

Het Frans Hals Museum dankt in dat kader de BankGiro Loterij, het Mondriaan Fonds, het VSBfonds en een van onze Beminnaers voor hun steun en begrip. *Museum in Bloei* werd in 2020 niet in het voorjaar, maar in de herfst georganiseerd, waardoor we - met heel andere bloemen - konden doorlopen in de kerstperiode: met steun van de BankGiro Loterij en de Vereniging van Vrienden.

Zonder deze bijdragen van derden is het voor het Frans Hals Museum niet mogelijk om dergelijke presentaties en tentoonstellingsprojecten te realiseren.

COLLECTIEAANKOPEN

Ook in 2020 heeft het museum kunstwerken kunnen aankopen met steun van het Mondriaan Fonds en de Vereniging van Vrienden. Er is hedendaags werk aangekocht van Dena Yago, Louise Ashcroft, Nora Turato, Marianna Simnett en Pauline Curnier Jardin.

RESTAURATIE

In 2024 organiseren het Frans Hals Museum en Stedelijk Museum Alkmaar een groots en veel-omvattend tentoonstellingsproject rond het werk van de schilder Maarten van Heemskerck (1498-1574). Gezamenlijk spannen de musea zich in om te tonen hoe vernieuwend en uniek Maarten van Heemskerck was. In de jaren daaraan voorafgaand worden de werken van Van Heemskerck in het restauratieatelier van het Frans Hals Museum grondig onderzocht en gerestaureerd, met steun van de Van Toorn Scholten Stichting. Zonder deze stichting zou restauratie, en dus ook de tentoonstelling, niet mogelijk zijn.

CORONA

Vanwege de kaalslag die corona in het culturele landschap veroorzaakt, hebben fondsen de handen ineen geslagen en noodhulp aangeboden. Ook het Frans Hals Museum heeft in 2020 een aandeel in deze extra steun mogen ontvangen. Om te beginnen was daar vanuit het Mondriaan Fonds een compensatieregeling voor de misgelopen inkomsten: hard nodig en heel welkom. Deze steun werd gematched met eenzelfde bijdrage van de gemeente Haarlem, opgebouwd uit deels kwijtschelding van de huur en deels een extra bijdrage voor de

exploitatie van het museum. Daarnaast ontvingen we van de Vereniging Rembrandt, in samenwerking met Turing Foundation, een bijdrage waarmee we een stuk uit de vaste collectie konden uitlichten. Dit doen we letterlijk met het vernieuwen van onder andere de verlichting in ons pronkpoppenhuis. Om de workshopruimtes van het museum coronaproof in gebruik te kunnen nemen, kregen we de hulp van het Kickstart Cultuurfonds. Dit tijdelijke fonds is opgericht om de culturele sector te helpen zich aan te passen aan de veranderende omstandigheden die zijn ontstaan als gevolg van de coronamaatregelen.

BANKGIRO LOTERIJ

Het Frans Hals Museum ontvangt – binnen het partnership dat duurt tot en met 2022 – van de BankGiro Loterij (BGL) een vaste jaarlijkse bijdrage van € 200.000,-. Deze bijdrage helpt ons bij de realisatie van bijvoorbeeld tentoonstellingen. Daarvoor zijn we zeer dankbaar.

Dankzij de bijdragen van de BGL is het museum ook het afgelopen jaar in staat geweest bijzondere projecten te realiseren, zoals *Museum in Bloei* en *Mag het ook mooi zijn?*. Een deel van de BGL-bijdrage in 2020 was door het museum geoormerkt voor de tentoonstelling *Thuis bij Jordaens*. Omdat deze een jaar is uitgesteld schuift dat deel, in overleg met de BankGiro Loterij, mee naar 2021.

De BGL organiseerde verschillende acties om de kunstwereld in tijden van corona te helpen en om aandacht te genereren, zoals de Museummaand, met gratis introductie voor VIP-KAART houders. Toen het museum dit voorjaar de deuren moest sluiten, ging ambassadeur Albert Verlinde het gesprek aan met directeur Ann Demeester in de podcastserie *Topstukken* en sprak hij met haar over de verhalen achter de meest opmerkelijke objecten uit het Frans Hals Museum. Ook werd in het museum een aflevering van Cultuursnuivers opgenomen, te zien via het BGL YouTube kanaal.

In 2018 ontving het museum van de BGL een prachtige extra bijdrage van € 496.000,-. Deze was destijds bedoeld voor de make-over, bij de samenvoeging van Hof en Hal, naar één herkenbaar, toegankelijk en aantrekkelijk museum. Maar omdat de gemeente Haarlem om haar moverende redenen besloot om financieel niet te investeren in deze renovatieplannen, moesten deze worden stopgezet. De BankGiro Loterij gaf het museum in 2020 de gelegenheid om de besteding van hun extra gift aan te passen, waardoor er nu een nieuw plan ligt. Dit houdt in dat de binnenplaats van Hof post-corona grondig kan worden aangepakt. Bezoekers zullen straks versteld staan!

PARTICULIERE GEVERS

Het Frans Hals Museum is zeer trots op zijn Beminnaers – een betrokken groep particulieren die zich als begunstigers aan het museum hebben verbonden. Hun ruimhartige steun – ten minste € 1.500,- per jaar – maakt het mede mogelijk om tentoonstellingen met (inter)nationale allure te programmeren. Middels het Beminnaersfonds worden nu middelen opzijgezet voor de tentoonstelling rond Maarten van Heemskerck in 2024. Deze gulle donateurs zijn enorm belangrijk voor het museum en wij zijn dankbaar voor hun steun.

Daarom openen wij voor hen graag af en toe deuren die voor anderen gesloten blijven. In normale omstandigheden gebeurt dit tijdens speciale evenementen of avonden waar Beminnaers een unieke kijk achter de schermen van het museum en de kunstsector krijgen.

De eerste activiteit in januari 2020 kon gelukkig nog gewoon plaatsvinden. Niet in Haarlem, maar in het Van Abbemuseum in Eindhoven. Daar werd een speciaal bezoek georganiseerd aan de tentoonstelling

Oog in oog met Frans Hals. Hollandse meester in nieuw perspectief. 17de-eeuwse schilderijen uit onze collectie – waaronder twee werken van Frans Hals – werden getoond naast moderne en hedendaagse kunst uit het Van Abbemuseum en gebruiksvoorwerpen uit een uitzonderlijke Eindhovense privécollectie. In juni 2020 konden we elkaar nog eenmaal in een speciale setting ontmoeten, waarbij de Beminnaers een privé rondleiding door de zalen van Hof kregen. Daarna waren activiteiten niet meer mogelijk. We missen de Beminnaers en hopen de schade in 2021 in te kunnen halen.

Een van onze Beminnaers wiens termijn afliep in 2020 heeft besloten om het museum wederom voor vijf jaar financieel te ondersteunen. Daar zijn we blij mee en het jaar is daardoor opnieuw afgesloten met 30 Beminnaers.

Zij schonken het museum een gemiddelde donatie van € 2.667,-. We willen deze groep betrokken kunstliefhebbers in de toekomst graag verder uitbreiden.

Uiteraard is ook de steun van de Vereniging van Vrienden erg belangrijk voor het Frans Hals Museum, en wij danken hen voor de extra ondersteuning in 2020. Voor meer informatie verwijzen we graag naar pagina [54](#).

Daarnaast is er een klein aantal (anonieme) particuliere gevers en fondsen, dat over langere termijn steun biedt aan het Frans Hals Museum. Ook wisten particulieren de weg naar het museum te vinden voor een eenmalige geldelijke donatie – hoog of bescheiden, bijvoorbeeld in reactie op de Tikkies die we uitsturen bij het boeken van entreebewijzen – of het schenken van objecten. Dit alles helpt het museum enorm en direct.

NALATENSCHAPPEN EN SCHENKINGEN

Het Frans Hals Museum is met enige regelmaat erfgenaam van geldbedragen of voorwerpen van waarde. Dit stelt het museum zeer op prijs en aanvaarden wij in dank. In 2020 heeft het Frans Hals Museum de bijzondere samenwerking met drie andere grote Haarlemse instellingen voortgezet, waarbij we gezamenlijk aandacht vragen en bewustzijn creëren voor de mogelijkheid, noodzaak en het plezier van geven en nalaten aan kunst en cultuur in Haarlem. Samen met Teylers Museum, Stadsschouwburg & Philharmonie Haarlem en de

Toneelschuur werd eind 2019 de laatste hand gelegd aan de nalatenschapscampagne *Geef toekomst aan cultuur in Haarlem*, zodat die in het voorjaar van 2020 kon starten: via cultuurtestament.nl. Vanwege corona werd deze campagne tijdelijk stopgezet, maar afgelopen november werd hierover een online bijeenkomst georganiseerd voor belangstellenden. De Vereniging van Vrienden draagt bij aan het richten van de aandacht op het Frans Hals Museum in deze campagne.

**GEEF
TOEKOMST
AAN
CULTUUR
IN HAARLEM**

NEEM ONS OP IN UW TESTAMENT
WWW.CULTUURTESTAMENT.NL

**FRANS HALS
MUSEUM** **STADSSCHOUWBURG
PHILHARMONIE** **TEYLERS
MUSEUM** **TONEEL
SCHUUR**

PERSONEEL EN ORGANISATIE

BEZETTING

Eind 2020 had het museum een formatie van 30,9 fte, verdeeld over negenendertig medewerkers. Daarnaast is gebruik gemaakt van de inzet van medewerkers via Paswerk, uitzendbureaus Ervaren Jaren en Hôtes Culture, payrollorganisatie Tentoo en diverse ZZP'ers. Er wordt een ruimhartig stagebeleid gevoerd, zodat meerdere studenten tijdens hun studie al enige werkervaring hebben opgedaan. Sinds 2013 is het museum ook Erkend Leerbedrijf. Het museum kende in 2020 een aantal personele wisselingen door onder andere pensionering en het invullen van noodzakelijke vacatures op essentiële functies.

DIRECTIE

Ann Demeester – algemeen directeur
A.I.A. Demeester
Vrouw, 27-03-1975

Haar nevenfuncties zijn:

- Sinds 2020: Bijzonder Hoogleraar aan de Radboud Universiteit;
- sinds 2017: bestuurslid van De Vleeshal in Middelburg, centrum voor hedendaagse kunst;
- sinds 2017: lid Programmaraad Museumvereniging;
- sinds 2009: bestuurslid van de Stichting Akhet/ Uitgeverij Octavo, verantwoordelijk voor uitgaven van Nederlandse vertalingen van filosofen als Schiller, Rancière, Deleuze en Daney.

Denise de Boer – adjunct-directeur (tot 1 maart 2020)

Margot Gerené – adjunct-directeur ad interim

SECRETARIAAT

Minke Sluiter – directie assistent

Judith Reitsma Harren – administratief secretariaeel medewerker

Roxana Srodzinski – administratief secretariaeel medewerker

Marthe Kes – administratief secretariaeel medewerker ad interim

FONDSSENWERVING EN RELATIEBEHEER

Rixt Wieringa – coördinator fondsenwerving ad interim (tot april 2020)

Annette Mullink – hoofd fondsenwerving en relatiebeheer (vanaf 15 april 2020)

Gwen van Loon – coördinator particuliere relaties (tot 30 november 2020)

HR

Gwen Nijbroek-Breuer – HR adviseur

Tim van 't Hoff – HR adviseur ad interim

AFDELING COLLECTIES

Marrigje Rikken – hoofd collecties

Liesbeth Abraham – restaurator

Karien Beijers – registrar collecties

Mireille te Marvelde – restaurator

Jessica Roeders – restaurator

Erik van Rossum – depotbeheerder

AFDELING PRODUCTIE TENTOONSTELLINGEN

Tony Hofman – hoofd productie tentoonstellingen

Marthe Kes – junior registrar

CONSERVATOREN

Melanie Bühler – conservator hedendaagse kunst

Antoon Erftemeijer – conservator moderne kunst

Claudia Hofstee – assistent conservator (tot 11 maart 2020)

Anna Tummers – conservator oude kunst (tot 1 april 2020)

Manique Hendricks – conservator hedendaagse kunst ad interim (vanaf september)

AFDELING PUBLIEK

Karin Sommerer – hoofd publiek, ad interim (tot 16 juni 2020)

Marthe de Vet – hoofd publiek (vanaf 1 juni 2020)

Geert-Jan Davelaar – coördinator educatie en publiek

Meike Scholten – coördinator educatie en publiek

Sarah van Bodegraven – medewerker marketing en communicatie (vanaf 1 november 2020)

Maaike Koeten – medewerker marketing en communicatie (vanaf 1 november 2020)

Marlies Dingenouts – coördinator marketing en communicatie ad interim (tot 13 november 2020)

Michelle Roos – coördinator marketing en communicatie ad interim (tot 13 november 2020)

AFDELING FINANCIËN

Jasper Veeneman – hoofd financiën en control

Rita Weijers – financieel administratief medewerker

FACILITAIRE DIENSTVERLENING

John Buch – hoofd facilitaire dienstverlening

Herman Bessels – technisch medewerker klimaat en verlichting

Ulric Roldanus – medewerker technische dienst

Wilfred Zwart – medewerker technische dienst

HOSPITALITY & BEVEILIGING

Magdalena de Hoog – hoofd hospitality en beveiliging

Ayla Nakken – teamcoördinator hospitality en beveiliging

Koen Wensveen – teamcoördinator hospitality en beveiliging

Laura Alting – medewerker hospitality en beveiliging

Sandy Bersee – medewerker hospitality en beveiliging

Valerie Boom – medewerker hospitality en beveiliging

Anja Brakman – medewerker hospitality en beveiliging (tot 1 juni 2020)

Louise van Dam – medewerker hospitality en beveiliging

Piet Hoogland – medewerker hospitality en beveiliging

Dylan Hulzing – medewerker hospitality en beveiliging

Anette Jolink – medewerker hospitality en beveiliging

Rob Jon Ming – medewerker hospitality en beveiliging

Lotte van Klaveren – medewerker hospitality en beveiliging

Fred Lagerweij – medewerker hospitality en beveiliging

Melinda Leurs – medewerker hospitality en beveiliging

Daan Knijnenburg – medewerker hospitality en beveiliging

Jaap van Munster – medewerker hospitality en beveiliging

Sabine Nijbroek – medewerker hospitality en beveiliging

Annelies de Nijs – medewerker hospitality en beveiliging

Gerard Nijssen – medewerker hospitality en beveiliging / medewerker technische dienst

Otto Schilling – medewerker hospitality en beveiliging (tot 10 april 2020)

Bob Smit – telefonist

Ben Suringbroek – medewerker hospitality en beveiliging

Monique Wentink – medewerker hospitality en beveiliging

Pauline Wijker – medewerker hospitality en beveiliging

Claudia Zunnebeld – medewerker hospitality en beveiliging

ONDERNEMINGSRAAD

De Personeelsvertegenwoordiging is per 1 juli 2020 overgegaan in een Ondernemingsraad, bestaande uit Karien Beijers, Judith Harren, Ulric Roldanus, Erik van Rossum en Paulien Wijker

INHUUR EN DETACHERING

Rob van der Dussen

Frouke Jorna

Margot Leerink

Norbert Middelkoop

Herman van Putten

Amber van Schagen

STAGIAIR(E)S EN WERKERVERINGSPLAATSEN

Nynke Sterenberg

Maarten de Leede

Tamar Goodall

Tess van Baaren

Naomi Woolfitt

Kate Darnton

Emily Palmer

MUSEUMDOCENTEN

tot halverwege 2020 een overeenkomst tot opdracht

Frédérique Brinkerink

Melanie Ciurai

Evelyn Cnossen

Marie–Claire Guy

Michelle Heemeijer

Michiel Kersten

Margreet Koeman

Sara van der Linde

Fatin van der Luijster

Mieke Marx

Maya Mutlu

Maartje van Peijpe

Anita Rademakers

Renee Roebbers

Lotte Souwer

Veronique Steijn

Micha van der Wal

ONDERZOEK

In 2020 heeft het Frans Hals Museum wederom een medewerkersonderzoek gedaan. Dit in navolging van het medewerkersonderzoek uit 2017. N.a.v. de resultaten uit het onderzoek is een aantal verbeterpunten opgesteld dat in de komende tijd zal worden opgepakt. Belangrijkste aandachtspunt daarbij is het creëren van een prettige en veilige werkomgeving.

VAN PVT NAAR OR

Het afgelopen jaar is de Personeelsvertegenwoordiging overgegaan in een Ondernemingsraad. Hiervoor zijn interne verkiezingen uitgeschreven. De nieuwe OR is in augustus 2020 officieel van start gegaan. Voor OR en directie heeft 2020 vooral in het teken gestaan van het opstellen van werkafspraken, reglement en representatie van de organisatie.

BEDRIJFSVOERING

Onder bedrijfsvoering vallen de afdelingen Facilitaire Dienstverlening en Hospitality & Beveiliging.

De afdeling Facilitaire Dienst heeft in 2020 de optimalisatie van verschillende bedrijfsprocessen en de integratie van diverse systemen, zoals KNX, voortgezet. De diverse inspecties voor de brandveiligheid in beide locaties zijn succesvol verlopen. In het kader van brandveiligheid is ook de noodverlichting in zowel Hof als Hal vernieuwd.

De vereiste NEN–normeringen zijn gehaald en de certificaten verkregen. Frans Hals Museum heeft wederom het predicaat 'Goud' van Green Key gekregen, het duurzaamheidskeurmerk voor de toeristische en recreatieve branche in Nederland. De klimaatapparatuur is ook in 2020 een voortdurend punt van aandacht geweest en in de schutterszaal is de belichting van de schilderijen vernieuwd. Voor de afdeling Restauratie zijn installaties gemaakt om arbeidsintensieve taken te verlichten. De Facilitaire Dienst heeft natuurlijk ook ondersteund bij het coronaproof maken van het museum. Er zijn schermen geplaatst bij de ontvangstbalies. Ook zijn de thuiswerkende medewerkers voorzien van ondersteunende materialen zoals laptops, bureaustoelen, etc. Het grotendeels thuiswerken van het kantoorpersoneel bood de kans om diverse kantoorruimtes te schilderen. Op het gebied van ICT is in 2020 noodzakelijk onderhoud gepleegd, zowel aan hardware als aan software. Aan het begin van het jaar is de nieuwe telefooncentrale geïmplementeerd. De periodes van lockdown zijn benut voor de herinrichting van Studio F en Studio H, zoals ook beschreven staat in het hoofdstuk 'Publiek'. In samenspraak met nieuwe horecapachter Cleeff is het museumcafé helemaal opgeknapt en opnieuw ingericht en is ook de daarnaast gelegen hoekkamer opgeknapt.

Voor de afdeling Hospitality en Beveiliging heeft 2020 vooral in het teken gestaan van corona. De afdeling heeft in nauwe samenspraak met de afdeling Publiek het museum heringericht en klaargemaakt voor bezoek binnen de anderhalvemeter–restricties, evenals het toezien op veilig museumbezoek tijdens de beperkte opening. Tijdens de periodes van lockdown heeft de afdeling ook andere afdelingen ondersteund met administratieve werkzaamheden.

SAMENWERKINGS- VERBANDEN

Frans Hals werkt nooit alleen. Door samenwerkingen aan te gaan bundelen we krachten met partners lokaal en (inter)nationaal.

Het museum is een spin in het web, door verschillende samenwerkingsverbanden met partners hier en elders verbonden. In coronatijd zijn deze verbanden vaak virtueel en op afstand maar worden onverminderd voortgezet. Op het gebied van diversiteit en inclusie werden in 2020 belangrijke stappen gezet, bijvoorbeeld middels de samenwerkingsverbanden van *Gezichten van Noord-Holland* en *Musea Bekennen Kleur*.

GEZICHTEN VAN NOORD-HOLLAND

Gezichten van Noord-Holland is een vierjarig programma (2021-2024) waarin het Frans Hals Museum en het Amsterdam Museum hun krachten bundelen om met bewoners, kunstenaars en twee nog nader te bepalen culturele partners in de provincie Noord-Holland de musea te verbinden met een divers publiek.

PORTRET VS. SELFIE

In *Gezichten van Noord-Holland* worden nieuwe (groeps)portretten gerealiseerd in een spannende verbinding met historische portretten uit de museumcollecties. Zo willen de musea het heden en het verleden actief met elkaar verbinden en nieuwe lagen aan de geschiedenis van de regio toevoegen. *Gezichten van Noord-Holland* bestaat uit vijf lokale projecten met presentaties en een duo-tentoonstelling in beide musea in 2024. Met een gratis online cursus portretfotografie en een corona-proof mobiele fotostudio, waarin mensen (groeps)foto's kunnen maken, proberen de musea zo veel mogelijk mensen in de hele provincie te bereiken en de drempel te verlagen om mee te doen met het project. In een eindconferentie wordt de kennis, inclusief

impactonderzoek, gedeeld met collega's uit de museale sector.

ONDERSTEUNING DOOR HET RIJK

De samenwerking tussen het Frans Hals Museum en het Amsterdam Museum werd door de provincie Noord-Holland genomineerd voor de nieuwe BIS-regeling (BIS staat voor BasisInfraStructuur) van het Ministerie van Onderwijs, Cultuur en Wetenschap (OCW). Per provincie wordt één museale instelling of project voor vier jaar met €250.000,- per jaar ondersteund. Deze nominatie werd enkele maanden later verzilverd en op Prinsjesdag is de Rijkssteun voor *Gezichten van Noord-Holland* bekrachtigd. De toekenning op Prinsjesdag volgde op het zeer positieve advies van de Raad van Cultuur begin juni 2020. De toekenning van deze subsidie onderstreept het belang van het Frans Hals Museum en Amsterdam Museum voor de provincie.

“Volgens de Raad heeft *Gezichten van Noord-Holland* grote potentie om nieuw publiek nieuwsgierig te maken naar het Frans Hals Museum en het Amsterdam Museum.”

Raad voor Cultuur

De subsidie van het Rijk kan niet worden geïnvesteerd in de reguliere exploitatie van de musea, maar wordt

toegekend voor dit unieke traject waarin de collecties op een andersoortige manier worden geactiveerd en ontsloten. *Gezichten van Noord-Holland* is een belangrijke versneller in het beleid van het Frans Hals Museum om als transhistorisch museum de participatie van een diverser publiek te bevorderen. De uitvoering van het project start in 2021.

MUSEA BEKENNEN KLEUR

Het Frans Hals Museum is een van de oprichters van het in 2020 gestarte initiatief *Musea Bekennen Kleur*. Doel van deze samenwerking is om Nederlandse erfgoedinstellingen duurzaam te verenigen in hun streven om diversiteit en inclusie te verankeren in het DNA van de erfgoedsector. Als één van de founders is het Frans Hals Museum nauw betrokken bij de ontwikkeling van een gemeenschappelijk manifest en een landelijk uit te rollen onderwijspakket. Sinds de start in maart 2020 met dertien musea hebben nog achttien andere musea zich aangesloten. De intensieve reflectiesessies vormden een eerste stap op weg naar organisatie-inclusiebeleid dat het Frans Hals Museum in 2021 wil formuleren als onderdeel van het nieuwe meerjarenplan.

GLEEFF

Het museum heeft – mede vanwege corona – in 2020 afscheid genomen van horecapachter Bardamu en is op zoek gegaan naar een nieuwe samenwerkingspartner. Na een open call aan Haarlemse horecaondernemers in de zomer, was er in het najaar van 2020 'witte rook'. Merel en Rik, onder Haarlemmers waarschijnlijk bekend als eigenaren van Cleeff aan de Kleverparkweg, zijn de nieuwe pachters van het museumcafé. Met hun warme onthaal en huisgemaakte lekkernijen zijn zij een zeer waardevolle aanvulling op de ervaring die we bezoekers van locatie Hof willen bieden. Het museumcafé is in samenspraak met de nieuwe pachters opgeknapt en opnieuw ingericht. Zodra de sluiting van de horeca i.v.m. de coronamaatregelen voorbij is, zal het vernieuwde café in 2021 in gebruik worden genomen.

EDUCATIE

Op het gebied van educatie werd er samengewerkt met diverse partners. Onze expertise en ervaring

op het gebied van educatie deelden we met het Landelijk Kennisinstituut Cultuureducatie en Amateurkunst (LKCA). In de vorm van een interview werd meegewerkt aan hun *Tendrapport museum- en erfgoededucatie 2019*. Met regionale partners Kunst en cultuur op school en Hart Haarlem zijn ook in 2020 de krachten gebundeld om zoveel mogelijk kinderen in schoolverband te bereiken. Met het collectief van Haarlemse moderne kunstinstellingen Meet Art Now werken we samen aan ons programma op het gebied van moderne kunst voor middelbare scholieren. Verder neemt het Frans Hals Museum deel in de Stichting Erfgoed Haarlem, waarin Haarlemse erfgoedinstellingen de krachten bundelen op het gebied van erfgoededucatie. Samen met de Reinwardt Academie, het Scheepvaartmuseum en het Van Gogh Museum zijn we een verkenning gestart naar een nieuwe rondleidtraining om diversiteit onder rondleiders te bevorderen.

OVERIGE LOKALE SAMENWERKINGEN

Op lokaal niveau continueert het Frans Hals Museum het overleg en de samenwerking met de andere Haarlemse culturele instellingen. Onder meer in de vorm van het zogenaamde C9-overleg, dat ook in coronatijd wekelijks contact met elkaar heeft. Daarnaast heeft het Frans Hals Museum de bijzondere samenwerking met de Toneelschuur, Teylers Museum en de Stadsschouwburg & Philharmonie Haarlem wat de werving van nalatenschappen betreft succesvol voortgezet. De banden met Haarlem Marketing werden ook in de uitzonderlijke lockdown-tijd aangehaald. Daarnaast is het Frans Hals Museum ook een actieve partner in de binnenstad. De adjunct-directeur treedt op als vertegenwoordiger van de culturele sector in de Centrum Management Groep, een samenwerkingsplatform van publieke en private partijen dat tot doel heeft de binnenstad van Haarlem economisch sterker, duurzamer, aantrekkelijker, bekender en beter bereikbaar te maken. Sinds 2020 is de algemeen directeur daarenboven toegetreden tot de BIZ Binnenstad, met ruim 1100 ondernemers wordt pre-en post corona binnen dit gremium samengewerkt aan meer bezoekers, langere verblijven en hogere bestedingen in de binnenstad. Ook de samenwerking met de Stichting Elisabeth van Thüringenfonds, werd gecontinueerd.

NATIONAAL

In de Metropoolregio Amsterdam sloot het Frans Hals Museum aan bij het Overleg Amsterdamse Musea en het Marketing Overleg Amsterdamse Musea. Het museum is eveneens onderdeel van het Miniconvent, een informeel verband van alle Nederlandse musea met een internationaal gerenommeerde collectie hedendaagse kunst. Een gezamenlijke aankoop met het Centraal Museum voegde een stap toe aan de co-acquisities en co-producties die het Frans Hals Museum met een aantal leden van het Miniconvent uitvoert. Samen met het Centraal Museum en het Van Abbe museum, met wie in 2019-2020 ook de tentoonstelling *Oog in Oog met Frans Hals* georganiseerd werd, lag het Frans Hals Museum ook aan de basis van het collectieve platform *Musea Bekennen Kleur*. Het Amsterdam Museum was een partner op twee fronten, met de gedeeltelijk detachering van conservator oude kunst Norbert Middelkoop en het aangaan van het eerdergenoemde vierjarige BIS-partnerschap *Gezichten van Noord-Holland*. Met het Goethe Instituut en de Gerrit Rietveld Academie werd in het kader van het project *Kunst van Kritiek* samengewerkt aan een website, workshops en een online performance. Het Rijksmuseum ging met ons een partnerschap aan in het kader van de langdurige bruikleen van het topstuk *De Magere Compagnie* van Frans Hals en Pieter Codde en met het Stedelijk Museum Alkmaar werd verder gewerkt aan de unieke overzichtstentoonstelling rondom leven en werk van Maarten van Heemskerck, die in 2024 zal plaatsvinden. Naar aanleiding van de coronamaatregelen vond de tweejarige Frans Hals Lezing in een online variant plaats. Daarvoor ging het museum een partnerschap aan met CODART, de internationale netwerkorganisatie voor conservatoren van Nederlandse en Vlaamse (oude) kunst. Met diverse collega's, verbonden aan de Museumvereniging, werd in het kader van het omgaan met de impact van corona intensief contact gehouden en gewerkt aan een gezamenlijke lobby richting rijks- en provinciale overheid.

HOOGLERAARSHIP

Een nieuw langdurig samenwerkingsverband werd aangegaan met de Radboud Universiteit in Nijmegen in het kader van de aanstelling van Ann Demeester als Bijzonder Hoogleraar Kunst en Cultuur. Zij zal, in navolging van onder andere Rudi Fuchs en Anna Tilroe, de Anton van Duinkerken leerstoel bekleden. Met haar leeropdracht vervult ze een brugfunctie tussen

de academische wereld en het museale werkveld. Haar leeropdracht is gekoppeld aan de leerstoel Kunstgeschiedenis van prof. dr. Hanneke Grootenboer. Demeester zal onderwijs geven over *Het transhistorisch museum* binnen het masterprogramma Kunst- en Cultuurwetenschappen.

INTERNATIONAAL

Op (inter)nationaal niveau stond het bruikleenverkeer door de pandemie op een laag pitje maar werden de informele contacten warm gehouden. De permanente uitwisseling met M – Museum Leuven – en MASP – Museu de Arte de Sao Paulo – werd gecontinueerd. In april werd samen met de curatoren Natasha Ginwala (Colombo, Sri Lanka) en Bonaventure Ndikung (o.a. curator van Sonsbeek) en in alliantie met de instituten SAVVY Contemporary en de Gropius Bau in Berlijn en Zeitz MOCAA in Kaapstad, een digitale expertmeeting georganiseerd ter voorbereiding van een langdurig gezamenlijk project rondom het internationale verkeer in en rondom de Indische Oceaan, vroeger en nu en de artistieke imprint daarvan.

GOVERNANCE

Het Frans Hals Museum is een stichting zonder winstoogmerk, met als doel het registreren, bewaren, conserveren, verrijken, documenteren, publiceren, onderzoeken, presenteren en vervreemden van kunstwerken op het gebied van beeldende kunst; dit is vastgelegd in de statuten. Het bestuur van de stichting vindt plaats aan de hand van het Raad van Toezicht-model, zoals beschreven in de Governance Code Cultuur 2019.

De algemeen directeur van het Frans Hals Museum is verantwoordelijk voor de strategie en de operationele gang van zaken. In samenwerking met de adjunct-directeur draagt de algemeen directeur zorg voor een goede naleving van de wet- en regelgeving, zowel op artistiek, erfgoedkundig als zakelijk en op personeelsgebied. Het museum heeft dit uitgewerkt in zijn meerjarig visiedocument, meerjarig focusdocument, collectieplan en risicoparagraaf. Het museum wordt bijgestaan door een externe bedrijfsarts en vertrouwenspersoon.

De Raad van Toezicht houdt toezicht op de uitvoering van het goedgekeurde beleid en de kwaliteit van de organisatie en het management. De statuten van de stichting zijn leidend voor de uitvoering van het bestuur en zijn daar waar nodig aangevuld middels drie reglementen: een Directiereglement, een Raad van Toezicht-reglement en een Auditcommissiereglement. In de reglementen wordt aandacht besteed aan transparantie, integer handelen, verdeling van verantwoordelijkheid, onderlinge rolverdeling (bestuur versus toezicht) en voorkoming van belangenverstrengeling.

De beloning van de directie wordt jaarlijks door de accountant getoetst aan de Wet Normering Top-inkomens. De nevenfuncties van de algemeen directeur worden ter goedkeuring voorgelegd aan de Raad van

Toezicht. De nevenfuncties van de adjunct-directeur worden vooraf door de directeur goedgekeurd en ter informatie aan de Raad van Toezicht voorgelegd.

GOVERNANCE CODE CULTUUR

De Stichting Frans Hals Museum onderschrijft de principes van de Governance Code Cultuur, de Code Culturele Diversiteit en de Fair Practice Code. Tijdens de vergaderingen van de Raad van Toezicht wordt de governance ten minste eenmaal per jaar geëvalueerd en besproken. Binnen het managementteam wordt dit gedaan tijdens de behandeling van de risicobeheersing, waar de governance ook deel van uitmaakt.

RAAD VAN TOEZICHT

De Raad van Toezicht van de Stichting Frans Hals Museum was in 2020 als volgt samengesteld:

Frans Corpeleijn – voorzitter

Voorheen (managing)partner Stibbe advocaten; thans toezichthouder bij verschillende ondernemingen in Nederland.

Hendrik Driessen

Voorheen directeur en hoofdconservator De Pont museum, Tilburg, thans lid Raad van Toezicht Manifesta Foundation, voorzitter van Huis Marseille, lid Raad van Toezicht Social Label, adviseur Rabobank kunstcollectie.

Bartout Gieben

Partner bij RAGE, bestuurder, toezichthouder en private equity investment manager.

Mireille Kok

Voorheen marketing & exploitatiemanager science museum NEMO, zakelijk manager Droog Design, verschillende managementfuncties bij de Koninklijke Bibliotheek; thans manager publiek-private samenwerking bij het Nationaal Cyber Security Centrum.

Volker Manuth

Hoogleraar kunstgeschiedenis bij de Radboud Universiteit, lid van het bestuur van de landelijke Onderzoeksschool Kunstgeschiedenis, lid van de redactie van Oud Holland, lid van het College van Adviseurs van de Vereniging Rembrandt en lid van de redactie van het Bulletin Rijksmuseum.

Wietze Reehoorn

Voorheen lid Raad van Bestuur ABN AMRO Bank; thans member Board of Directors of National Bank of Greece, Athens, lid Raad van Toezicht Rijksuniversiteit Groningen, voorzitter Raad van Toezicht Stichting Topsport Community, bestuurslid Abe Bonnema Stichting.

Thérèse van Schie

Voorheen marketingdirecteur Unilever ICI, directeur Amsterdams Uitburo; thans eigen adviespraktijk, bestuurslid Vereniging Rembrandt, lid Raad van Toezicht Openbare Bibliotheken Amsterdam, lid Raad van Toezicht (Auditcommissie) CITO, regent Oude Katholieke Armen Kantoer, voorzitter Raad van Commissarissen De STIHO groep, voorzitter Raad van Toezicht Dance4life.

De leden van de Raad van Toezicht ontvangen geen vergoeding voor hun werkzaamheden. In de Raad van Toezicht zijn de volgende expertises vertegenwoordigd:

- managementervaring op directieniveau;
- financiële en fiscale deskundigheid;
- kennis van marketing, fondsenwerving en sponsoring;
- ervaring in politiek en openbaar bestuur;
- deskundigheid op artistiek en kunsthistorisch terrein;
- risicomanagement.

De stichting heeft geen winstoogmerk: eventuele exploitatieoverschotten worden toegevoegd aan het eigen vermogen van het museum. Voor het toezicht

op de financiën heeft de Raad van Toezicht een Auditcommissie ingesteld. De externe controle van de jaarrekening geschiedt door een externe accountant, die zowel aan de directeur-bestuurder als aan de Raad van Toezicht rapporteert.

De Raad van Toezicht en de Auditcommissie vergaderen (minimaal) viermaal per jaar, hetgeen schriftelijk wordt vastgelegd. Eenmaal per jaar bespreekt de Raad van Toezicht het eigen functioneren van de directeur-bestuurder. De Raad van Toezicht heeft een rooster van aftreden opgesteld, rekening houdend met het gegeven dat niet te veel leden tegelijk aftreden. Om een onafhankelijke en zelfstandige positie van de stichting te kunnen waarborgen, mogen in de Raad van Toezicht geen personen zitting hebben die een bestuurlijke binding hebben met de gemeente Haarlem. Verder neemt een lid van de Raad van Toezicht geen deel aan discussies waarin sprake is van een tegenstrijdig belang. Eenmaal per jaar heeft de voorzitter van de Raad van Toezicht (of een ander lid van de Raad van Toezicht namens de voorzitter) een gesprek met de Personeelsvertegenwoordiging/OR van het museum. De Raad van Toezicht benoemt de externe accountant.

In het verslagjaar waren er zeven formele vergaderingen van de Raad van Toezicht, naast de vele informele contacten van leden onderling en met de directie. In het 'Bericht van de Raad van Toezicht' komt tot uiting waarover de Raad zich vooral heeft bekommerd.

De begroting voor 2020 werd, zoals toegelicht in dit 'Bericht', uitdrukkelijk niet goedgekeurd door de Raad van Toezicht. De verantwoording die de directie middels de Jaarrekening 2019 aflegde over het reilen en zeilen van het museum, werd wel van een goedkeurende verklaring voorzien.

AUDITCOMMISSIE

De Auditcommissie is, onder verantwoordelijkheid van de Raad van Toezicht, belast met het houden van toezicht op de financiële gang van zaken binnen de stichting in het algemeen en daarnaast met de toetsing van de werking van de administratieve organisatie, in het bijzonder de betalingsorganisatie en de planning en control cyclus. De Auditcommissie bestaat uit Wietze Reehoorn (voorzitter) en Bartout Gieben. De Auditcommissie koppelt de inhoud van de vergaderingen terug aan de voltallige Raad van Toezicht, waar nodig voorzien van een advies.

In 2020 heeft de Auditcommissie er wederom op toegezien dat de interne controlesystemen werden nageleefd. Dit boekjaar vroeg om een bijzonder intensieve rol van de commissie vanwege de urgente financiële positie van het Frans Hals Museum door de niet-goedgekeurde en niet-sluitende exploitatiebegroting, in combinatie met het beperkte weerstandsvermogen. Daarbij zette de coronacrisis en de daaraan gepaarde (gedeeltelijke) lockdowns de financiële huishouding van het Frans Hals Museum, net als dat van vele andere organisaties, geheel op zijn kop. Naast de vier reguliere vergaderingen heeft er in 2020 daarom veel meer en incidenteel overleg plaatsgevonden tussen de Auditcommissie en de directie.

Naast het verscherpt toezicht op cost control is er extra aandacht geweest voor de impact van de coronamaatregelen, zowel op de uitgaven als op de inkomsten, en is er afstemming geweest over de aangevraagde steunmaatregelen. De commissie is als toezichthoudend orgaan betrokken geweest bij het opstellen van de financiële scenario's die het museum heeft opgesteld in navolging van het BMC rapport. Hierbij is de financieringsbehoefte van het museum voor de komende jaren in diverse varianten in beeld gebracht. Deze scenario's zijn aan de gemeente Haarlem ter besluit voorgelegd, maar hebben in 2020 nog niet tot een verhoging van de structurele exploitatiesubsidie geleid. Aangezien de financiële situatie, mede door de aanhoudende coronacrisis, ook in 2021 precair zal zijn, zal de (toezichthoudende) rol van de Auditcommissie ook de komende periode intensief zijn.

RAAD VAN ADVIES

De Raad van Advies is in 2020 slechts één keer (digitaal) bijeengekomen en wel op 13 oktober. In de vergadering heeft de directie de stand van zaken van het museum besproken, waarna toelichting op de Toekomstscenario's gemeente Haarlem is gegeven en er ruimte was voor vragen en suggesties van de individuele leden van de Raad. Tot besluit is de vraag "Moeten we in crisis anti-cyclisch denken?" bediscussieerd. De vergadering werd bijgewoond door Frans Corpeleijn, voorzitter van de Raad van Toezicht en Cees van Buchem, voorzitter van de Vereniging van Vrienden van het Frans Hals Museum.

De Raad van Advies van de Stichting Frans Hals Museum was in 2020 als volgt samengesteld:

Ankie Broekers-Knol - voorzitter

Jack Bakker

Dirk Beljaarts

Jurgen Bey

Willem Bijleveld

Aveline de Bruin

Joris van Dijk

Tom Dorresteijn

Thomas Leysen

Ingrid van den Maegdenbergh

Erik de Muinck-Keizer

Tanja Nagel

Simon Reinink

Ciel Stevens-Meeuwis

Rob Vellekoop

Bart Jan Zoetmulder

FAIR PRACTICE CODE

Medewerkers van het Frans Hals Museum worden gehonoreerd volgens de CAO Gemeenten. Deze CAO is met de verzelfstandiging van het museum in 2009 ook bij de Stichting Frans Hals Museum doorgevoerd. Voor de toekomst wordt verkend of en wanneer het museum een overstap kan maken naar de Museum CAO. Aanleiding voor deze stap is de noodzaak om te kunnen werken met een CAO die, meer dan bij de CAO Gemeenten het geval is, aansluit bij de specifieke werking en daarbij behorende functieomschrijvingen van een museum.

Om overwerk te compenseren hanteert het museum een systeem van 'tijd voor tijd', dit wordt zorgvuldig geregistreerd en gemonitord in een digitaal systeem. Het personeel kan gebruik maken van scholings- en coachingsmogelijkheden.

Voor de honorering van kunstenaars volgt het Frans Hals Museum de richtlijn die ook door het Mondriaan Fonds wordt voorgeschreven, het museum heeft deze richtlijn ondertekend. Voor de flexibele inhuur van medewerkers voor Hospitality & Beveiliging werken we met een aantal vaste partners, waaronder Hôtes Culture en Ervaren Jaren. Samen met cultureel uitzendbureau Hôtes Culture is in 2020 een pilot gestart voor werving, selectie en planning van museumdocenten. Het museum is hiertoe overgegaan na een intensief voorbereidingstraject vanaf 2019, om te kunnen voldoen aan nieuwe wet- en regelgeving. Het museum heeft daarom in de zomer afscheid genomen van een trouwe en bevlogen ploeg freelance museumdocenten. In november is in samenwerking met cultureel uitzendbureau Hôtes Culture een nieuwe poule van museumdocenten

voorgesteld, die vanaf 2021 de rondleidingen, workshops en publieksactiviteiten verzorgen. ZZZP'ers werken volgens een overeenkomst van opdracht. Het uurtarief van de ZZZP'ers wordt zoveel mogelijk in lijn gebracht met de functieschalen uit de CAO, waarbij een opslag wordt gehanteerd van om en nabij 30%. Voor ZZZP'ers geldt dat de uren die conform afspraak gemaakt worden, ook allemaal worden uitbetaald. Meeruren kunnen alleen worden gemaakt met toestemming vooraf. Het Frans Hals Museum werkt soms ook met vooraf vastgestelde vergoedingen voor een helder gedefinieerde opdracht (zoals het uitwerken van een tentoonstellingsconcept).

CODE CULTURELE DIVERSITEIT EN INCLUSIVITEIT

Met samenwerkingstrajecten *Gezichten van Noord-Holland* en *Musea Bekennen Kleur* wil het Frans Hals Museum diversiteit en inclusie verder verankeren in de organisatie en bij zijn publiek. Het museum vindt het belangrijk om in zijn rol van werkgever mensen met een afstand tot de arbeidsmarkt te activeren naar werk en hun opleidingskansen te vergroten. Dit gebeurt door gedurende het gehele jaar stageplekken en werkervaringsplekken aan te bieden. Het Frans Hals Museum is hierbij officieel erkend als leerwerkbedrijf. Verder huurt het museum via de organisatie Paswerk een tweetal mensen in met een afstand tot de arbeidsmarkt.

Voor invulling van een aantal functies bij de afdeling Hospitality & Beveiliging wordt gewerkt met het seniorenuitzendbureau Ervaren Jaren. Om ook oudere medewerkers zo lang mogelijk binnen het museum actief te houden wordt via de CAO het generatiepact gehanteerd, wat verkorte werktijden mogelijk maakt. Verder zijn er veel vrijwilligers actief in het museum. Zij zijn Vrienden van het Frans Hals Museum en bemannen onder meer de museumwinkel.

Het museum streeft naar zo optimaal mogelijke toegankelijkheid binnen de kaders en middelen van de historische panden waarin het museum is gevestigd. Een rolstoel staat ter beschikking.

Een concreet punt ter verbetering is de diversiteit van de Raad van Toezicht, Raad van Advies en medewerkers van het Frans Hals Museum. Op dit moment vormen beide geen goede afspiegeling van de maatschappij. Bij het vrijkomen van vacatures binnen de Raad van Toezicht en de museumorganisatie, zal hier meer aandacht aan worden besteed. Het doel is in 2024 hier concrete verbetering in te laten zien in de samenstelling van de leden op gebied van achtergrond en een meer evenredige balans in gender.

VERENIGING VAN VRIENDEN VAN HET FRANS HALS MUSEUM

Bij de Vereniging van Vrienden van het Frans Hals Museum is een actieve groep van ruim duizend vrienden aangesloten. De vereniging is ondergebracht in een aparte stichting.

"Het was een raar jaar", horen we vaak over 2020. Een jaar waarin corona domineerde en waarin extra tot uiting kwam hoe belangrijk vriendschap is. De Vereniging van Vrienden van het Frans Hals Museum is er trots op dat ze in dit moeilijke jaar van steun heeft kunnen zijn voor het museum met ruim duizend leden, waaronder een flink aantal vrijwilligers.

BESTUUR

Het bestuur van de Vereniging van Vrienden bestond in 2020 uit:

Cees van Buchem - voorzitter

Bert Lips / Piet-Hein Timp - penningmeester

Esther Kwaks - secretaris

Marie Louise van den Abbeelen / Claartje

Wijkhuizen-Ruha - winkelcommissie

Marja Ploeger - activiteitencommissie

Marjolein Costers / Maartje Blans - Roemercommissie

Gedurende het jaar vonden binnen het bestuur enkele wisselingen plaats. In het voorjaar werd afscheid genomen van Bert Lips als penningmeester. Piet-Hein Timp volgde hem op. In het najaar stopte Marie Louise van den Abbeelen als voorzitter van de winkelcommissie, na deze taak tien jaar te hebben vervuld. Met Claartje Wijkhuizen-Ruha is een fantastische opvolger voor Marie Louise gevonden. Ook Marjolein Costers droeg het stokje over: haar rol als voorzitter van de Roemercommissie is overgenomen door Maartje Blans. De Vereniging van Vrienden is Bert, Marie Louise en Marjolein enorm dankbaar voor hun tomeloze inzet en daadkracht van de afgelopen jaren!

Het bestuur is in 2020 vijf keer in vergadering bijeengekomen. Op 4 april werd de jaarlijkse Algemene Ledenvergadering gehouden, voor het eerst in de geschiedenis in digitale vorm. In het vierde kwartaal bespraken de directie van het museum en het bestuur in een aantal sessies de activiteitenkalender voor het volgend jaar en de aanvraag voor donaties.

STEUN

De inkomsten van de vereniging waren in 2020 substantieel lager dan gewoonlijk. Dit is vooral het gevolg van lagere winkelinkomsten, die proportioneel

samenhangen met het lagere bezoekersaantal van het museum als gevolg van de coronamaatregelen. De museumwinkel is in beheer van de Vereniging van Vrienden. De winkel wordt bemand door vrijwilligers van de vereniging en de inkomsten uit de winkelverkoop komen ten gunste van de Vereniging van Vrienden.

Gelukkig is de financiële positie van de vereniging zeer sterk en kon ook, of misschien juist, in deze tijd het museum gesteund worden met schenkingen en bijdragen aan tentoonstellingen. De Vereniging van Vrienden is trots en blij ruim € 155.000,- aan het museum te hebben kunnen doneren. Het betrof bijdragen aan:

- De herfsteditie van de tentoonstelling *Museum in Bloei*;
- De restauratie van een aantal werken uit de collectie van het museum, ten behoeve van de tentoonstelling *Mag het ook mooi zijn?*;
- Het educatieprogramma bij de tentoonstellingen in de serie *Kunst van Kritiek*;
- De aankopen hedendaagse kunst van Louise Ashcroft, Dena Yago, Bruno Zhu en Pauline Curnier Jardin;
- De opzet van een programma voor digitaal aanbod voor scholen;
- Re-targeting van de nalatenschappencampagne (die samen met drie Haarlemse instellingen is opgezet) specifiek naar het Frans Hals Museum.

ACTIVITEITEN EN COMMISSIES

Het organiseren van lezingen en excursies werd in het afgelopen jaar sterk gehinderd door de lockdown. Toch hebben veel actieve leden zich op vrijwillige basis ingezet voor het museum en de Vereniging van Vrienden. Het jaar begon goed met een lezing over bierbrouwerij (en het schilderij) *De Passer en de Valk* aan de zonovergoten Bakenessergracht. Daarna werden evenementen noodgedwongen vervangen door verschillende digitale lezingen en rondleidingen, die gelukkig een groot succes bleken. Veel Vrienden genoten van de lezingen, die online werden aangeboden. Helaas was er ook geen Soiree in 2020. De Soireecommissie staat klaar om er op 8 december 2021 een dubbel-uitbundige Soiree van te maken.

Vip's Bloementeam, onder leiding van Vibeke Struben en Anna Mélissant, heeft het museum in het najaar in herfsttooi gezet, met prachtige Nandina-struiken met lampionnen bij de entree. Aan het einde van het jaar

bracht het team het museum met bloemen in kerstsfeer. Helaas moest het museum zijn deuren opnieuw sluiten, juist toen de versiering klaar was.

De bestuur heeft veel bewondering voor de veerkracht, creativiteit en optimistische houding van het museum. Het is een ongelooflijk zwaar jaar geweest. We zijn blij van steun te mogen zijn. We missen het persoonlijk contact met de kunst, met onze Vrienden en met het team van het museum enorm en hopen elkaar snel weer live te mogen zien.

TOELICHTING BIJ DE SAMENGEVATTE JAARREKENING

GRONDSLAGEN BIJ DE JAARREKENING

De jaarrekening van de Stichting Frans Hals Museum is opgesteld in overeenstemming met in Nederland algemeen aanvaarde grondslagen voor financiële verslaglegging voor organisaties zonder winststreven, zoals vastgelegd in richtlijn RJ 640

Organisaties zonder winststreven. De waardering van de activa en passiva en de bepaling van het resultaat vinden plaats op basis van historische kosten. Activa en passiva worden over het algemeen opgenomen tegen nominale waarde. Baten en lasten worden toegerekend aan het jaar waarop deze betrekking hebben. Winsten worden slechts genomen voor zover deze op balansdatum zijn gerealiseerd.

Verliezen welke hun oorsprong vinden voor het einde van het verslagjaar, worden in acht genomen en indien deze voor het opmaken van de jaarrekening bekend zijn geworden.

CONTINUÏTEIT

Het Frans Hals Museum heeft een niet-sluitende begroting 2020 bij de gemeente ingediend. Deze begroting 2020 maakt inzichtelijk dat de exploitatiesubsidie en de huursubsidie niet toereikend zijn om de lasten van het museum te kunnen dekken. In de begroting 2020 werd dit verwachte tekort gefinancierd met een eerste subsidie structureel exploitatietekort. Het structurele begrotingstekort, alsmede de impact van corona op de komende begrotingsjaren brengt de continuïteit van het museum in gevaar. Het blijft daarom van belang om met de gemeente Haarlem zo spoedig als mogelijk tot een oplossing te komen voor het dekken van de structurele tekorten voor het museum. Ook zijn we volop in gesprek met de gemeente en provincie om duidelijkheid te krijgen op de mogelijke coronasteun vanuit deze lokale overheden.

SCHATTINGEN

De opstelling van de jaarrekening vereist dat directie en management oordelen vormt en schattingen en veronderstellingen maakt die van invloed zijn op de toepassing van grondslagen, op baten en lasten en op de gerapporteerde waarde van activa en verplichtingen. De daadwerkelijke uitkomsten kunnen afwijken van deze schattingen. De schattingen en onderliggende veronderstellingen worden voortdurend beoordeeld.

FINANCIËEL VERSLAG

BALANS PER 31 DECEMBER 2020

(bedragen in euro's; na verwerking resultaat)

	31 december 2020	31 december 2019
VASTE ACTIVA		
Immateriële vaste activa		
Website	30.492	45.736
	30.492	45.736
Materiële vaste activa		
Machines, apparatuur en installaties	415.872	465.854
Verbouwingen	214.834	258.463
	630.706	724.317
VLOTTENDE ACTIVA		
Vorraden		
Voorraad catalogi en museumkaarten	41.068	45.997
	41.068	45.997
Vorderingen		
Vorderingen	357.599	447.459
Belastingen en premies	30.904	61.124
Overlopende activa	63.081	106.286
	451.584	614.869
Liquide middelen		
Totaal liquide middelen	5.065.988	3.013.260
	5.065.988	3.013.260
TOTAAL ACTIVA	6.219.838	4.444.179

VERVOLG BALANS PER 31 DECEMBER 2020

(bedragen in euro's; na verwerking resultaat)

	31 december 2020	31 december 2019
EIGEN VERMOGEN		
Algemene reserve	178.356	56.845
Bestemmingsreserve Corona	880.991	0
Bestemmingsfonds expertisecentrum	243.127	243.127
Bestemmingsfonds Beminnaers	132.080	67.300
Bestemmingsfonds Ornstein	25.000	0
	1.459.554	367.272
AANKOOPFONDSEN		
Fonds heer en mevrouw De Man	607.187	607.187
Aankoop- en restauratiefonds	12.188	12.188
Fonds erven J.G. Boegschoten	414.934	416.625
	1.034.309	1.036.000
VOORZIENINGEN		
Voorziening jubilea	20.457	26.270
Voorziening voormalig personeel	376.386	150.613
	396.843	176.883
KORTLOPENDE SCHULDEN		
Schulden aan leveranciers	419.869	468.557
Belastingen en premies	206.039	184.740
Vooruitontvangen subsidie	2.172.743	1.879.470
Overige schulden	219.436	128.871
Overlopende passiva	311.045	202.386
	3.329.132	2.864.024
TOTAAL PASSIVA	6.219.838	4.444.179

EXPLOITATIEREKENING 2020 (bedragen in euro's)

	2020 RESULTAAT	2020 BEGROTING	2019 RESULTAAT
BATEN			
Directe opbrengsten	466.589	1.290.000	1.289.823
Bijdrage aankopen	88.750	87.500	85.000
Bijdragen activiteiten en tentoonstellingen	566.393	915.500	1.061.996
Indirecte opbrengsten	16.787	177.000	98.798
Totale opbrengsten	1.138.519	2.470.000	2.535.617
Subsidie gemeente Haarlem			
Exploitatiebijdrage	2.547.131	2.534.309	2.496.973
Incidentele subsidie	0	0	14.737
Bijdrage huur en onderhoud	633.009	633.009	619.059
Matchingbijdrage gemeente Haarlem	286.990	0	0
Totaal subsidie	3.467.130	3.167.318	3.130.769
Steunmaatregelen en subsidies			
TOGS	4.000	0	0
Matchingsbijdrage Mondriaan Fonds	754.869	0	0
Kickstart Cultuurfonds	50.000	0	0
Totaal Steunmaatregelen en subsidies	808.869	0	0
TOTALE BATEN	5.414.518	5.637.318	5.666.386
LASTEN			
Salarislasten en inhuur	2.966.267	3.255.062	3.024.828
Afschrijvingen	207.169	259.574	209.400
Huisvestingskosten	526.655	956.986	871.878
Aankopen	88.285	87.500	111.405
Collectiefunctie	215.451	280.000	272.576
Tentoonstellingen en bijzondere activiteiten	230.882	635.000	1.026.540
Publiciteit	189.788	264.000	140.171
Algemene kosten	249.261	270.000	287.497
TOTALE LASTEN	4.673.758	6.008.122	5.944.295
SALDO UIT GEWONE BEDRIJFSVOERING	740.760	-370.804	-277.909
Saldo rentebaten/-lasten	-169	0	0
Bijzondere baten	350.000	400.000	200.730
Exploitatieresultaat	1.090.591	29.196	-77.179
RESULTAATBESTEMMING			
Mutatie Bestemmingsfonds Beminnaers	64.780	0	-122.641
Onttrokken aan Aankoopfonds Boegschoten	-1.691	0	0
Mutatie Bestemmingsfonds Ornstein	25.000	0	0
Mutatie Bestemmingsreserve Corona	880.991	0	0
Toegevoegd aan de Algemene reserve	121.511	29.196	45.462
	1.090.591	29.196	-77.179

TOELICHTING BESTEDING GELDEN BANKGIRO LOTERIJ

De jaarlijkse bijdrage van de BankGiro Loterij is in 2020 besteed aan spraakmakende tentoonstellingen en promotie daarvan. Voor de bijdrage 2020 van € 200.000 is € 85.000 in boekjaar 2020 verwerkt. De resterende € 114.5000 zal in 2021 besteed worden.

BIJDRAGE		(bedragen in euro's)
Toegekende bijdrage 2020 BankGiro Loterij		200.000
Tentoonstellingen		
	<i>Beeldmacht</i>	37.500
	<i>Museum in Bloei</i>	5.500
	<i>Frans Hals Lezingen</i>	1.000
	<i>Frans Hals kleine projecten</i>	15.000
	<i>Mag het ook mooi zijn</i>	26.500
	<i>Bijdrage 2020 BankGiro Loterij</i>	85.500
	Bijdrage voor 2021	114.500
	TOEGEKENDE BIJDRAGE BGL IN 2020	200.000

TOELICHTING WET NORMERING TOPINKOMENS

(bedragen in euro's)

	2020	2020
	A.I.A. DEMEESTER	D.S. DE BOER
Functiegegevens	directeur	adjunct-directeur
Aanvang en einde functievervulling in 2020	01-01 / 31-12	01/01 – 29/02
Deeltijdfactor in fte	1	0,89
Dienstbetrekking	ja	ja
BEZOLDIGING		
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	107.251	11.835
Beloningen betaalbaar op termijn	19.075	2.036
Subtotaal	126.326	13.871
Individueel toepasselijk bezoldigingsmaximum	201.000	30.150
-/- Onverschuldigd betaald bedrag	N.v.t.	N.v.t.
Totale bezoldiging	126.326	13.871
Reden waarom de overschrijding al dan niet is toegestaan	N.v.t.	N.v.t.

GEGEVENS 2019		
Aanvang en einde functievervulling in 2019	01/01 – 31/12	01/01 – 31/12
Omvang dienstverband (als deeltijdfactor in fte)	1	0,89
Beloning plus belastbare onkostenvergoedingen	103.081	70.442
Beloningen betaalbaar op termijn	18.224	11.203
Totale bezoldiging 2019	121.305	81.645

Colofon

© Frans Hals Museum, 2021

Redactie:

Sarah van Bodegraven

Michelle Roos

Ontwerp:

KesselsKramer

Arnold Massar

Fotoverantwoording:

Arend Velsink

Charlott Markus

Gert Jan van Rooij

Maarten Nauw

Mo Schalkx

Peter Cox

en anderen

Frans Hals Museum is partner van:

BankGiroLoterij **HERLEM**